

ΜΙΓΕΛ ΝΤΕ ΘΕΡΒΑΝΤΕΣ
Οί ἀρχικλεφταράδες
τῆς Σεβίλλης

γρηγόρια

ΜΙΓΕΛ ΝΤΕ ΘΕΡΒΑΝΤΕΣ

**ΟΙ ΑΡΧΙΚΛΕΦΤΑΡΑΔΕΣ
ΤΗΣ ΣΕΒΙΛΛΗΣ**

Μετάφραση
ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Στό χάνι τοῦ Μικροῦ Μύλου, στό τέρμα τοῦ φημισμένου κάμπου τῆς Ἀλκουδίας, ὅπως πάει ὁ δρόμος ἀπ' τήν Καστίλλη στήν Ἀνδαλουσία, μιὰ ζεστή καλοκαιριάτικη μέρα συναντήθηκαν τυχαῖα δύο παλικάράκια γύρω στά δεκατέσσερα δεκαπέντε, πού ἄντε νά τά 'παιρνε κανεῖς γιά δεκαεφτά. Κι οἱ δύο γεροδεμένοι ἀλλά ἀπερίγραπτα κουρελιάρηδες, ταλαίπωροι καί τρισάθλιοι. Κάπα δέ φοροῦσε οὔτε ὁ ἕνας οὔτε ὁ ἄλλος· οἱ βράκες τους ἦταν ντρίλινες καί γιά κάλτσες εἶχανε τήν ἴδια τους τή σάρκα. Ἀπό παπούτσια, εἶν' ἀλήθεια, πηγαίνανε κάπως καλύτερα: ὁ ἕνας φοροῦσε, ἢ μάλλον ἔσερνε, κάτι παλιοσάβταλα, ἐνῶ ἀπ' τά παπούτσια τοῦ ἀλλουνοῦ ἔλειπαν ἐντελῶς οἱ σόλες, μέ ἀποτέλεσμα νά τοῦ χρησιμεύουν περισσότερο γιά νά σκοντάφτει παρά γιά νά περπατάει. Ὁ ἕνας φοροῦσε ἕνα πράσινο κυνηγετικό καπέλο κι ὁ ἄλλος ἕνα πλακουτσό πλατύγυρο. Ὁ ἕνας εἶχε ριγμένη στόν ὦμο μιὰ λιγδιάρικη καμηλί πουκαμίσσα δεμένη μέ κόμπο στό στήθος. Ἐνῶ ὁ ἄλλος κυκλοφοροῦσε σκέτος, χωρίς συμπράγκαλα, μέ ἐξαίρεση ἕναν ἄμορφο ὄγκο στό στήθος πού, ὅπως ἀργότερα ἀποκαλύφθηκε, ἦταν βαλό-

νικος γιακάς πετρωμένος απ' την πολλή λίγδα, και σέ τέτοια κατάσταση φθοράς και ξεπεσμού, πού έμοιαζε πιά ν' αποτελείται από σκέτα ξέφτια. Έκει μέσα φύλαγε τυλιγμένη μιά τράπουλα πού απ' την πολλή χρήση είχανε φαγωθεί οι γωνιές της και πού για νά διατηρηθεί περισσότερο την είχανε ψαλιδίσει σέ σχήμα όδάλ. Ήτανε κι οι δυό ήλιοκαμένοι μέ μάλλον βρόμικα χέρια και νύχια μέ πένθος. Ο ένας κουβαλούσε ένα κοντοσπάθι κι ό άλλος ένα μαχαίρι μέ κίτρινη λαβή, απ' αυτά πού τά λένε γελαδάρικα.

Βγήκανε λοιπόν κι οι δυό για νά πάρουν έναν ύπνάκο στό υπόστεγο μπροστά στό χάνι, καθίσανε αντικριστά κι αυτός πού φαινόταν μεγαλύτερος είπε στόν μικρότερο:

– 'Από πού κρατάει ή σκούφια σας, εύγενικό μου κύριε, και για πού τραβάτε;

– Δέν ξέρω πούθε έρχομαι, εύγενικό μου ίππότη, απάντησε ό άλλος, ούτε και για πού τραβάω.

– Σίγουρα όμως, επέμεινε ό πρώτος, δέ φαίνεται νά πέσατε απ' τόν ουρανό, ούτε και τούτος μοιάζει νά είναι ό τόπος πού θά ριζώσετε, άρα λοιπόν όλο και κάπου θά πάτε μετά από δώ.

– Πολύ σωστά, απάντησε ό μικρός· και γώ όμως την αλήθεια είπα. Πατρίδα μου δέν είναι ό τόπος πού γεννήθηκα, γιατί σ' αυτόν δέν έχω παρά έναν πατέρα πού δέ μέ θεωρεί γιό, και μιά μητριά πού μ' έχει γι' αποπαίδι. Βαδίζω στά κοντουρού και θά σταματήσω εκεί πού θά βρεθεί κάποιος νά μου δώσει όσα χρειάζομαι για νά περάσω αυτή την άθλια ζωή.

– Ξέρετε καμιά τέχνη; ρώτησε ό μεγάλος.

Κι ό μικρός απάντησε:

– Τό μόνο πού ξέρω είναι νά τρέχω σά λαγός, νά σαλτάρω σάν έλάφι και νά δουλεύω τό ψαλίδι μέ μαεστρία.

– Όλα αυτά είναι καλά, χρήσιμα κι ωφέλιμα, είπε ό μεγάλος. Όλο και κάποιος νεωκόρος θά βρεθεί νά σάς δώσει την προσφορά των 'Αγίων Πάντων αν του κόψετε χάρτινα λουλουδάκια για τόν Πανάγιο Τάφο τή Μεγάλη Πέμπτη.

– 'Α όχι, δέν την ξεφτιλίζω έτσι εγώ την τέχνη μου, απάντησε ό μικρός. Ο πατέρας μου, δόξα νά 'χει ό 'Υψιστος, είναι ράφτης και καλτσοποιός, και μ' έμαθε νά φτιάχνω περικνημίδες, πού όπως ξέρετε είναι κάλτσες τής γάμπας μέ μπροστέλα, αυτές πού συνήθως τίς λένε γκέτες. Λοιπόν, τίς κόβω τόσο καλά, πού αν δέ μ' είχε κατατρέξει τό άτιμο τό ριζικό μου, θά μπορούσα νά γίνω άρχιμάστορας.

– Όπου καλός κι ή μοίρα του, απάντησε ό μεγάλος. Πάντα άκουγα νά λένε ότι τά πιό καλά και χρήσιμα προσόντα είναι και τά πιό άχάριστα. Έσείς όμως είσαστε ακόμα σέ ήλικία πού μπορείτε ν' αλλάξετε την τύχη σας. 'Αν μάλιστα δέ γελιέμαι και τό μάτι μου δέ μου παίζει παιχνίδια, πρέπει νά 'χετε κι άλλες κρυφές χάρες, πού δέν τίς φανερώνετε σ' όποιον κι όποιον.

– Έ ναι, έχω, απάντησε ό μικρός· δέν είναι όμως για όλο τόν κόσμο, όπως πολύ καλά παρατηρήσατε.

Όπότε ό μεγάλος συνέχισε:

– Εγώ λοιπόν, θέλω νά πώ, είμαι τόσο έχέμυθος, πού δύσκολα θά βρείς όμοιό μου, όσο κι αν ψάξεις. Και για νά σάς πείσω νά μου άνοίξετε την καρδιά σας και νά μ' έμπιστευτείτε, θά πάρω την πρωτοβουλία νά σάς άνοίξω εγώ πρώτος τή δική μου· γιατί φαντάζομαι πώς κάποιος

πονηρό σκοπό είχε ή τύχη πού μās έφερε δώ μαζί. Πιστεύω μάλιστα ότι θά μείνουμε αληθινοί φίλοι μέχρι την τελευταία μέρα της ζωής μας. Έγώ λοιπόν πού λέτε, ευγενική μου εúπατριδίδη, είμαι γέννημα θρέμμα της Φουενφρίας, πού την έχουν κάνει γνωστή και ξακουστή οι τόσοι και τόσοι διάσημοι επισκέπτες της. Μέ λένε Πέδρο Γωνιά κι ο πατέρας μου είναι άνθρωπος περιωπής, πληρεξούσιος της Βούλας της 'Αγίας Σταυροφορίας' βουλάκας, όπως λέει ο όχλος. Για ένα διάστημα πήγαινα και τον βοηθούσα στη δουλειά, μέ αποτέλεσμα να τη μάθω τόσο καλά, πού όταν παζάρευα εγώ τις βούλες, ούτε κι οι πιο πονηροί δε μπορούσαν να μέ ρίξουνε στην τιμή. Μιά μέρα όμως ένιωσα πώς περισσότερο κι απ' τις βούλες μέ τραβούσε τό χρήμα πού έφερναν, όποτε πήρα άγκαλιά ένα σακούλι και τό 'σκασα μαζί του στη Μαδρίτη. 'Εκεί, μ' όλες αυτές τις ευκαιρίες πού προσφέρονται άπλόχερα, σε μερικές μέρες ξεκοάλισα τό περιεχόμενο του σακουλιού, πού τελικά μπήκε και ζάρωσε σά μαντίλι νιόπαντρου. Αυτός όμως πού είχε υπ' ευθύνη του τά λεφτά μέ πήρε στο κατόπι ώσπου τελικά μέ πιάσανε. 'Υποστήριξη δε βρήκα από πουθενά αλλά, ευτυχώς, βλέποντας οι δικαστές την ήλικία μου, έδωσαν άπόφαση να μέ δέσουνε σ' ένα στύλο, κι αφού μου διώξουν μέ τό δούρδουλα κάμποσες μύγες απ' την πλάτη, να μ' έξορίσουνε για τέσσερα χρόνια απ' την πρωτεύουσα. Έσκυψα καρτερικά, άντεξα άγόγγυστα τό ματσούκι και πήρα τό δρόμο της έξορίας μέ τέτοια διασύννη, πού δέν ευκαιρήσα καν να ψάξω για ζωντανό. 'Απ' τά υπάρχοντά μου ξεδιάλεξα όσα μου φάνηκαν πιο απαραίτητα, χωρίς να ξεχάσω αυτήν έδω την τράπουλα –κι έβγαλε απ' τό για-

κά τά χαρτιά πού έχω ήδη αναφέρει– μέ την όποία κερδίζω τό ψωμί μου παίζοντας είκοσιένα στά καπηλειά και στά χάνια, απ' τη Μαδρίτη και δώθε. Και παρόλο πού εκ πρώτης όψεως φαίνεται άθλια και μαδημένη, έχει, για όποιον την ξέρει καλά, μία θαυματουργή ιδιότητα: κάθε φορά πού κόβεις, μένει από κάτω πάντα άσος. Κι αν είστε μπασμένος στά κόλπα του παιχνιδιού, θά ξέρετε τι μεγάλο πλεονέκτημα έχει αυτός πού είναι σίγουρος ότι τό πρώτο χαρτί είναι πάντα άσος, αφού μπορεί να τό μετρήσει είτε για ένα είτε για έντεκα. Κάθε φορά πού μου ζητάνε να παίξω είκοσιένα, ξέρω σίγουρα ότι τό χρήμα θά 'ρθει να μέ βρει από μόνο του. 'Επιπλέον, έμαθα απ' τό μάγειρα ενός πρέσβη τόσα κόλπα στην κίνουλα και στο παράρ, ή «προχώρα μωρή», όπως επίσης τό λένε, πού θά μπορούσα να ανακηρυχτώ διδάκτορας της 'Επιστήμης του Βιλιάν,* όπως ακριβώς κι έσείς στην τέχνη του ψαλιδιού.

'Ετσι λοιπόν είμαι σίγουρος ότι δε θά πεθάνω της πείνας. Όποτε φτάσω σε ύποστατικό, όλο και κάποιος θά βρεθεί να παίξει μαζί μου. Κι έδω ακόμη πού βρισκόμαστε, μπορούμε να δάλουμε σ' εφαρμογή τό κόλπο: ν' άπλώσουμε τό δίχτυ και να δούμε αν θά πιαστεί μέσα κανένα χαζοπούλι από τούτους τούς μουλαράδες πού συχνάζουν έδω. Θέλω να πω δηλαδή, να κάνουμε πώς παίζουμε μεταξύ μας είκοσιένα, κι αν κάποιος θελήσει να παίξει τρίτος, αυτός θά 'ναι ο πρώτος πού θά τ' άκουμπήσει.

* Ciencia vilhanesca: 'Ο Vilhán, κατά τούς ισπανούς, είναι ο έφευρέτης της τράπουλας.

– Τό θεωρώ εὐτύχημα, εἶπε ὁ ἄλλος καί γι' αὐτό σᾶς χρωστάω μεγάλη χάρη πού καταδεχτήκατε νά μοῦ ἱστορήσετε τή ζωή σας, πράγμα πού μέ ὑποχρεώνει νά μήν κρατήσω κρυφή τή δική μου. Γιά νά μήν τά πολυλογῶ, λοιπόν, γεννήθηκα σ' ἓνα θεοσεβούμενο χωριό ἀνάμεσα στή Σαλαμάνκα καί τή Μεδίνα δέλ Κάμπο. Ὁ πατέρας μου, ράφτης τό ἐπάγγελμα, μ' ἔμαθε τήν τέχνη τοῦ ψαλιδιοῦ, ἀπ' ὅπου ἐγώ, μέ τήν ἰδιοφυΐα μου, πέρασα στίς ἐγχειρίσεις πορτοφολιῶν. Κάποτε μοῦ τήν ἔδωσε ἡ στενή ζωή τῆς ἐπαρχίας κι ἡ ἔχθρα τῆς μητρίδος μου, παράτησα τό χωριό κι ἦρθα νά ἐξασκήσω τό ἐπάγγελμα στό Τολέδο, ὅπου διέπρεψα. Γιατί δέν ὑπάρχει φυλαχτό ἢ τσέπη πού νά 'ναι τόσο καλά κρυμμένα ὥστε νά μήν τά φτάνουν τά δάχτυλά μου καί νά μήν τά κόβει τό ψαλίδι μου, ἀκόμα καί κάτω ἀπ' τό ἄγρυπνο βλέμμα ενός Ἄργου. Γιά τέσσερις μῆνες πού ἔμεινα σ' αὐτή τήν πόλη, οὔτε μιά φορά δέ μέ χώσανε στή στενή, οὔτε μέ πιάσανε στόν ὕπνο. Οἱ χωροφυλάκοι δέ μέ πῆραν μυρουδιά, οὔτε καί μέ κάρφωσε ποτέ κανένας σπιούνος. Δυστυχῶς ὅμως, δέν πᾶνε ὀχτῶ μέρες πού ἓνας χαφιές ἔδωσε ραπόρτο γιά τίς ἱκανότητές μου στόν Ἀρχιμάντιστρο, πού τόσο μαγεύτηκε ἀπ' τό ταλέντο μου, ὥστε ἐκδήλωσε τήν ἐπιθυμία νά μέ δεῖ. Ἡ μετριοφροσύνη μου ὅμως εἶναι τόση, πού δέ μ' ἀφήνει νά συναναστρέφομαι τέτοια ὑψηλά προσώπατα, γι' αὐτό ἔκανα τήν κορόιδα καί τήν κοπάνησα ἀπ' τήν πόλη τοῦ σκοτωμοῦ, χωρίς νά προλάβω νά βρῶ οὔτε ζωντανό, οὔτε μπικικίνια, οὔτε ἄμαξα ἐπιστροφῆς οὔτε καν κανένα κάρο.

– Τέρμα τώρα αὐτά, εἶπε ὁ Γωνιάς· τώρα ξέρουμε ὁ ἓνας τόν ἄλλο· πρὸς τί λοιπόν τά κορδῶματα καί οἱ καυ-

χησιές; Ἄς παραδεχτοῦμε ταπεινά ὅτι εἴμαστε ξεπαραδιασμένοι καί ξιπόλητοι.

– Πολύ σωστά, ἀπάντησε ὁ Ντιέγκο Ψαλίδας (ἔτσι εἶπε ὁ μικρός ὅτι τόν λέγανε), καί μιά κι ἡ φιλία μας κατὰ τά λεγόμενά σας, κύριε Γωνιά, θά εἶναι αἰώνια, ἄς τήν ἀρχίσουμε μέ μιά θεάρεστη καί σεμνή ἱεροτελεστία.

Καί μέ τά λόγια αὐτά σηκώθηκαν, ἀγκαλιαστήκανε σφιχτά καί τρυφερά, καί χωρίς νά χάσουν καιρό βάλθηκαν νά παίξουν εἰκοσιένα μέ τά γνωστά ἐκεῖνα χαρτιά, ἀφοῦ τά ξαλάφρωσαν πρῶτα ἀπ' τή σκόνη καί τ' ἄχυρα, ὄχι ὅμως κι ἀπό τή λίγδα καί τό σημάδεμα. Μετά ἀπό κάνα δυό παρτίδες, ὁ Ψαλίδας ἔμαθε νά κόβει κι αὐτός στόν ἄσο, σχεδόν μέ τήν ἴδια μαεστρία τοῦ δασκάλου του.

Ἐκεῖνη τήν ὥρα διάλεξε νά βγεῖ νά πάρει ἀέρα στό ὑπόστεγο ἓνας μουλαράς, πού τούς ρώτησε ἂν μποροῦσε νά παίξει τρίτος. Τόν δέχτηκαν μετὰ χαρᾶς, καί μέσα σέ μισή ὥρα τοῦ εἶχαν φάει δώδεκα ριάλια καί εἰκοσιδυό μαραβεδί.* Τοῦ μουλαρά τοῦ φάνηκε σά νά τοῦ εἶχαν δώσει δώδεκα σπαθιές κι εἰκοσιδυό χιλιάδες μαχαιριές στήν καρδιά, γι' αὐτό κι ἀποφάσισε νά πάρει τά λεφτά του πίσω, πιστεύοντας ὅτι τά παλικάρια θά τοῦ τά 'διναν χωρίς πολλές τσιριμώνιες.

Γελάστηκε ὅμως, γιατί ὁ ἓνας ἔκανε ἀμέσως νά πιάσει τό κοντοσπάθι κι ὁ ἄλλος τό μαχαίρι μέ τήν κίτρινη λα-

* Τά νομίσματα πού ἀναφέρονται μέσα στό διδλίο, ἔχουν μεταξὺ τους τίς ἐξῆς ἀντιστοιχίες:

1 δονκάτο (ἢ σκοῦδο) = 10 ριάλια. 1 ριάλι = 34 μαραβεδί.

δή· και τόν στρίμωξαν τόσο άσχημα πού, άν δέ θγαίνανε από μέσα οί σύντροφοί του, θά 'χε κακά ξεμπερδέματα.

Έτυχε κείνη τήν ώρα νά φανεί στο δρόμο μιά ομάδα καθαλάρηδες πού πηγαίνανε νά ξεμεσημεριάσουν στήν ταβέρνα του Δημαρχείου, μισή λεύγα πιο κάτω. Βλέποντας τό έπεισόδιο του μπουλαρά μέ τούς νεαρούς, μπήκανε στή μέση, κατευνάσανε τά πνεύματα και τούς πρότειναν, άν κατά τύχη τραβούσανε για τή Σεβίλλη, νά πάνε μαζί τους.

— Έκει πάμε κι έμείς, είπε ο Γωνιάς, κι άν θελήσετε κάτι από μās, ταπεινοί σας δούλοι!

Και χωρίς νά χάσουνε καιρό θγήκαν ορεξάτοι στο δρόμο, μπροστά απ' τά άλογα τής παρέας, και ξεκινήσανε μαζί τους, αφήνοντας πίσω τό μπουλαρά νά βράζει στο ζουμί του, και τήν ταβερνιάρισσα, πού είχε άκούσει τις κουδέντες τους χωρίς νά τήν πάρουνε χαμπάρι, νά χάσκει μέ τό άψογο ύφος των κουρελήδων. Όταν μετά έσκασε τό παραμύθι για τά σημαδέμενα χαρτιά στο μπουλαρά, αυτός τράβαγε μέ λύσσα τις τριχες τής γενειάδας του και ήθελε νά τούς ακολουθήσει στήν ταβέρνα πού πηγαίνανε και νά πάρει πίσω τά χαμένα, γιατί τό 'χε για μεγάλη προσβολή και ντροπή, δυό νιάνιαρα νά πιάσουνε κορόιδο έναν άντρακλα σαν κι αυτόν. Πέσανε άμέσως δίπλα οί σύντροφοί του, τόν συγκράτησαν και τόν όρμηνέψανε νά μήν τό αποτολμήσει, γιατί θά 'τανε σά νά διαλαλούσε ο ίδιος τήν άδεξιότητά του και τή χαζομάρα του. Τελικά, μέ τό πές πές, μπορεί νά μήν παρηγορήθηκε, πείστηκε όμως νά κάτσει στ' άβγά του.

Στό μεταξύ, ο Ψαλίδας κι ο Γωνιάς πουλούσαν τέτοια έξυπνηρέτηση στους ταξιδιώτες, πού στόν περισσότερο

δρόμο τούς αφήνανε νά καθαλικεύουν στά καπούλια. Τούς δοθήκανε μάλιστα πάμπολλες εύκαιρίες νά ψαχουλέψουνε τις θαλίτσες των προσωρινών τους άφεντικών, αλλά τις παραδέψανε μήν τυχόν και στερηθούνε τή θαυμάσια αυτή εύκαιρία νά ταξιδέψουν στή Σεβίλλη, όπου δέ βλέπανε τήν ώρα νά βρεθούνε. Τά στραβά μάτια όμως ήτανε μέχρι νά φτάσουνε τό βραδάκι στήν πύλη του Τελωνείου για τόν έλεγχο και τό φόρο, όποτε ο Ψαλίδας δέν κρατήθηκε κι έσκισε μέ τό κίτρινο μαχαίρι του τή θαλίτσα πού κουβαλούσε στά καπούλια του άλόγου του ένας φραντσέζος απ' τήν παρέα, ανοίγοντάς της μιά τόσο μεγάλη και βαθιά πληγή πού φάνηκαν ολοκάθαρα τά σπλάχνα της. Μέ ζηλευτή μαεστρία θούτηξε δυό έξαιρετικά πουκάμισα, ένα ήλιακό ρολόι κι ένα τετράδιο μέ ταξιδιωτικές έντυπώσεις, πού όταν άργότερα τά είδανε πιο προσεχτικά δέν τούς γεμίσαν ιδιαίτερα τό μάτι. Σκεφτήκανε πώς για νά τήν έχει τή θαλίτσα ο φραντσέζος συνέχεια στά καπούλια του άλόγου του, δέ θά 'πρεπε νά κουβαλάει μόνο φτηνούρα σαν κι εκείνην πού δουτήξανε, γι' αυτό και θέλανε νά γυρίσουν νά τήν περάσουνε ένα δεύτερο χεράκι. Δέν τό κάνανε όμως, γιατί φοβήθηκαν πώς ίσως κάποιος νά είχε παρατηρήσει ήδη τήν απώλεια και νά 'χανε τώρα τά μάτια τους δεκατέσσερα για ό,τι άπόμεινε. Είχανε αποχαιρετιστεί δέβαια μέ τούς προσωρινούς τους εύεργέτες πριν απ' τό ξάφρισμα τής θαλίτσας. Όσο για τά λάφυρα, πουλήσανε τήν άλλη μέρα τά δυό πουκάμισα στο λιανοπάζαρο πού γίνεται μπροστά στήν Πύλη τής Άμμούδας και τσιμπήσανε είκοσι ριάλια.

Άφου έγινε κι αυτό, κινήσανε νά δούνε τήν πόλη.

Τούς έντυπωσίασε τό μέγεθος κι ή λαμπρότητα τής μεγάλης έκκλησίας καθώς και τά πέρα δώθε τοῦ κοσμάκη στό ποτάμι. Ἦταν οἱ μέρες πού φορτώνανε τό στόλο, και εἶχε ἀραγμένες στό ποτάμι ἔξι γαλῆρες πού ή θέα τους τοὺς ἔκανε ν' ἀναστενάζουνε και νά σκέφτονται μέ φρίκη τή μέρα πού τά κρίματά τους θά τοὺς στέλνανε ἴσως νά περάσουν ὀλόκληρη τή ζωή τους σέ δαῦτες. Πρόσεξαν ἑπίσης τοὺς νεαροὺς μέ τά καλάθια πού πηγαινοερχόντουσαν, και ρώτησαν ἕναν ἀπ' αὐτοὺς, ἕνα παλικάρακι ἀπ' τήν Ἀστούρια, νά τοὺς πεῖ τί σοὶ δουλειά εἶναι τούτη, ἂν εἶναι κουραστική και πόσα ἀφήνει. Αὐτός τοὺς διαβεβαίωσε ὅτι ή δουλειά ἦταν ξεκούραστη κι ἀφορολόγητη, κι ὅτι ἐρχόντουσαν μέρες πού μπορούσες νά θγάλεις και πέντε και ἔξι ριάλια, πού σοῦ φτάνανε νά τρώς, νά πίνεις και νά κάνεις ζωή βασιλικιά. Δέν εἶχες ἀνάγκη νά ψάχνεις γι' ἀφεντικό, πού νά πρέπει μάλιστα νά τοῦ δώσεις κι ἐγγύηση, κι ἤσουν αὐτοὶ σίγουροι ὅτι θά ἔχεις ἕνα πιάτο φαῖ τήν ὥρα πού τό θές, ἄς εἶναι και στό πιό ξεπεσμένο καπηλειό ὀλόκληρης τής πόλης.

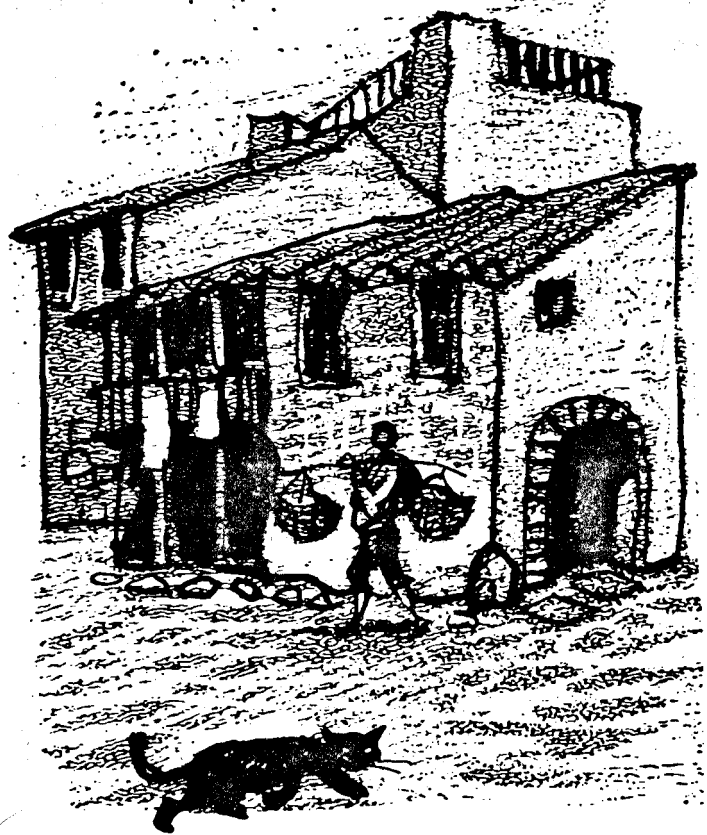
Δέν ἦτανε κι ἄσχημα ἔτσι πού τοὺς τά ἔλεγε ὁ πιτσιρικάς ἀπ' τήν Ἀστούρια. Ἀκόμα και τό χαμαλίκι τό βλέπανε μέ καλό μάτι, γιατί τοὺς ἔδινε τό προκάλυμμα πού χρειαζόντουσαν γιά νά μπορούν νά ἑξασκοῦνε τή δικιά τους τέχνη σίγουρα και εὐκόλα, ἀφοῦ θά εἶχανε τήν εὐχέρεια νά μπαίνουν σ' ἕνα σωρό σπίτια. Ἀποφασίσαν ἐπὶ τόπου ν' ἀγοράσουνε ὅλα τά ἀπαραίτητα γιά τήν ἐξάσκηση τοῦ ἐπαγγέλματος, μιά και δέ χρειαζότανε οὐτε καν ἄδεια. Ρωτήσανε τόν ἀστουριανό τί ἔπρεπε ν' ἀγοράσουν, κι αὐτός τοὺς ἀποκρίθηκε ὅτι ὁ καθένας χρειαζότανε δύο μικροὺς σάκους καθαρούς ἢ καινούρ-

γίους γιά νά κουβαλάει ψωμί, και τρία πλεχτά καλάθια, δύο μεγάλα κι ἕνα μικρό, γιά τό κρέας, τά ψάρια και τά φρούτα· τοὺς ἔδειξε και πού τά πουλάγανε, κι αὐτοί, μέ τά λεφτά πού ἔχανε θγάλει πουλώνοντας τά πράματα τοῦ φραντσέζου, τ' ἀγόρασαν ὅλα. Μέσα σέ δύο ὥρες θά μπορούσανε νά περάσουν και γιά διδάκτορες τοῦ ἐπαγγέλματος, ἀπ' τόν τρόπο πού κρατοῦσαν τά καλάθια κι ἀπ' τό ἄψογο κουβάλημα τῶν σάκων. Ὁ ὁδηγός τους τοὺς ἔδειξε και τά μέρη πού ἔπρεπε νά κάνουν πιάτσα: τά πρωινά στήν κρεαταγορά και στήν πλατεία Σάν Σαλβαδόρ· τίς μέρες τής ψαροφαγίας στήν Ψαραγορά και στήν Κοστανίγια· τά ἀπογέματα στό ποτάμι και τίς Πέμπτες στό Παζάρι.

Ἐχοντας μάθει καλά τό μάθημά τους, τήν ἄλλη μέρα πρωί πρωί στηθήκανε στήν πλατεία Σάν Σαλβαδόρ. Μέ τό πού πατήσανε τό πόδι τους ἐκεῖ, τοὺς περικύκλωσαν οἱ ἄλλοι νεαροὶ τοῦ σιναφιού κι ἀρχίσανε νά τοὺς κάνουν μυριάδες ἐρωτήσεις, καταλαβαίνοντας ἀπ' τά τσίλικα καλάθια και τοὺς κολλαριστοὺς σάκους ὅτι εἶχανε νά κάνουν μέ νιόφερτους στήν πιάτσα. Στίς ἐρωτήσεις αὐτοὶ ἀπαντοῦσαν ἐκλεκτικά και μετρημένα. Δέν πέρασε πολλή ὥρα, κι ἔφτασε στήν πλατεία ἕνας νεαρός φοιτητής κι ἕνας στρατιώτης πού, έντυπωσιασμένοι ἀπ' τήν καθαριότητα τῶν καλαθιῶν τῶν δύο νεοφώτιστων, φωνάξανε ὁ μὲν φοιτητής τόν Ψαλίδα, ὁ δέ στρατιώτης τό Γωνιά.

— Ὁ Θεός νά δάλει τό χέρι του, εἶπανε κι οἱ δύο ταυτόχρονα.

— Καλή ἀρχή, εἶπε ὁ Γωνιάς· ἐσεῖς μοῦ κάνετε σεφτέ, ἀφέντη μου.

– Καί σεφτέ πρώτης, απάντησε ό στρατιώτης, γιατί είμαι καπούρης καί, μιάς καί μοῦ τύχανε κάτι λεφτουδάκια, είπα νά κάνω σήμερα στήν κυρά μου καί σέ κάτι φιλενάδες της ένα γερό τραπέζι.

– Φορτώστε ό,τι τραβάει ή ψυχή σας· από διάθεση έχω μπόλικη, κι ή δύναμή μου φτάνει γιά νά κουβαλήσω τήν πλατεία όλόκληρη. *Αν μάλιστα χρειαστεί, μπορώ νά δάλω κι ένα χεράκι στήν κουζίνα, έτσι από καλή καρδιά.

Εντυπωσιάστηκε ό στρατιώτης απ' τίς γαλιφιές του νεαρού, καί του δήλωσε ότι, αν ήθελε νά τόν υπηρετήσει, θά τόν έβγαζε από τό ταπεινό αυτό επάγγελμα, όποτε κι ό Γωνιάς του απάντησε ότι ήταν ή πρώτη του μέρα στή δουλειά καί δέν ήθελε νά τήν παρατήρει έτσι άμέσως, τουλάχιστον όχι πρίν σταθμίσει τά υπέρ καί τά κατά. *Αν τελικά δέν τόν ίκανοποιούσε, του 'δινε τό λόγο του ότι θά προτιμούσε νά μπει στή δικιά του δούλεψη, παρά στή δούλεψη κανενός παπα.

Χαχάνισε ό στρατιώτης, τόν ζάλωσε καλά καλά καί τόν πήγε μέχρι τό σπίτι της καλής του, γιά νά τό ξέρει από δω καί πέρα καί νά μή χρειάζεται κάθε φορά νά τόν συνοδεύει. *Ο Γωνιάς του υποσχέθηκε πίστη καί ευσυνειδησία, πληρώθηκε τρία κουάρτα καί γύρισε τρέχοντας στήν πλατεία γιά νά μή χάσει καμιά ευκαιρία. *Ετσι τούς είχε ορμηγέψει νά κάνουν ό αστουριανός, ό όποιος θέβαια δέν παρέλειψε νά τούς πει ότι, αν τύχει καί κουβαλήσουνε ψιλό ψάρι, όπως άς πουμε κοκοδιούς, σαρδέλες ή γλώσσες, νά μή διστάσουν νά πάρουνε καί νά δοκιμάσουν, ίσα ίσα δηλαδή γιά νά δγάλουνε τό φαγητό της μέρας. Πρέπει όμως αυτό νά γίνεται μέ μεγάλη προσοχή καί πονηράδα, γιά νά μή χάσουν τήν καλή τους πίστη

πού είναι τό άλφα καί τό ώμέγα στή δουλειά αυτή.

Μόλις γύρισε ό Γωνιάς, βρήκε στό πόστο του τόν Ψαλίδα, ό όποιος τόν πλησίασε καί τόν ρώτησε πώς τά πήγε. *Ο Γωνιάς του έδειξε τά τρία κουάρτα. Τότε ό Ψαλίδας έχωσε τό χέρι στόν κόρφο του κι έβγαλε ένα πορτοφόλι παραφουσκωμένο πού στήν καλή του εποχή πρέπει νά ήταν κίτρινο.

– Μέ τούτο δώ καί μέ δυό κουάρτα μέ πλήρωσε εκείνος ό έξοχότατος ό φοιτητής.* Καλύτερα μάλιστα νά τό κρατάς έσύ, γιατί δέν ξέρει κανείς τί γίνεται καμιά φορά.

Δέν πρόλαβε καλά καλά ν' αλλάξει χέρια τό πορτοφόλι, καί είδανε τό φοιτητή κάθιδρο καί στά πρόθυρα της αποπληξίας νά 'ρχεται καταπάνω τους. Στάθηκε μπροστά στόν Ψαλίδα καί τόν ρώτησε αν έτυχε νά πάρει τό μάτι του ένα πορτοφόλι μέ τά τάδε καί τά δείνα χαρακτηριστικά καί, τό κυριότερο, μέ δεκαπέντε όλόχρυσά σκούδα, έξι ριάλια καί κάμποσα μαραβεδί, πού 'χε γίνει καπνός –ή μήπως τό 'χε πάρει κάποια στιγμή στό χέρι του τήν ώρα πού ψωνίζανε.

Μέ άψογη αυτοκυριαρχία καί χωρίς νά τά χάσει ή νά κομπιάσει στό έλάχιστο, απάντησε ό Ψαλίδας:

– Αυτό πού μπορώ νά πώ γιά τό πορτοφόλι, είναι ότι αποκλείεται νά χάθηκε, εκτός πιά κι αν δέν τό φυλάγατε όπως έπρεπε.

– Φτού νά μέ πάρει ή όργή τόν άμαρτωλό! *Ετσι πρέπει νά 'γινε. Δέν πρόσεχα καί μοῦ τό κλέψανε!

* Οί φοιτητές ήτανε ντυμένοι σαν παπάδες.

– Κι ἐγὼ αὐτῆς τῆς γνώμης εἶμαι, εἶπε ὁ Ψαλίδας· γιὰ ὅλα ὅμως ὑπάρχει θεραπεία, ἐκτός ἀπ' τὸ θάνατο βέβαια, καὶ τὸ φάρμακο στὴν περίπτωση τῆ δικῆ σας εἶναι πρῶτα πρῶτα ἡ ὑπομονή· γιατί μὴν ξεχνᾶτε ὅτι δέν εἶμαστε παρὰ χῶμα, καὶ ὅτι ἡ μιά μέρα φέρνει τὴν ἄλλη κι ὅτι κανεὶς δέν παίρνει ἂν δέ δώσει· ἔτσι κι ὁ κλέφτης μὲ τὸν καιρὸ, ποῦ θά πάει, θά μετανιώσει καὶ θά σᾶς ἐπιστρέψει τὸ πορτοφόλι καὶ θά 'ναι καὶ ντάλα μεσημέρι.

– Δέν πειράζει, ἄς μὴν εἶναι καὶ μεσημέρι, ἀπάντησε ὁ φοιτητής.

Κι ὁ Ψαλίδας συνέχισε:

– Πόσο μᾶλλον πού ὑπάρχει ὁ ἀφορισμός καὶ τ' ἀνάθεμα καὶ πού, ὡς γνωστόν, ὁ τολμὼν νικᾷ· εἰλικρινά, δέ θά 'θελα νά 'μουν ἐγὼ ὁ κλέφτης, γιατί ἂν τυχόν εἶστε ἱερωμένος, τότε θά 'τανε σά νά 'χα διαπράξει αἰμομιξία ἢ ἱεροσυλία.

– Καὶ τί ἱεροσυλία! ξέσπασε ὁ φοιτητής, φανερά στενοχωρημένος. 'Εγὼ πού μέ δλέπετε, δέν εἶμαι κληρικός ἀλλὰ νεωκόρος ἑνὸς μοναστηριοῦ, καὶ τὰ λεφτά σὺ πορτοφόλι ἦτανε τὸ τρίτο τῶν εἰσπράξεων μιᾶς ἐκκλησίας, πού μοῦ εἶχε ἀναθέσει νά μεταφέρω ἕνας φίλος μου παπάς· ὅπως καταλαβαίνετε, τὰ λεφτά ἦταν ἱερά κι εὐλογημένα.

– "Οποῖος ζυμώνει τρώει, πετάχτηκε ὁ Γωνιάς. "Οχι πῶς θέλω ν' ἀμφισβητήσω τὰ λεφτά σας, ἀλλὰ ὑπάρχει κι ἡ Μέρα τῆς Κρίσεως πού τότε ὅλα θά δοῦνε στὴ φόρα καὶ θά φανεῖ ποῖός ἦτανε πορτοφολάς καὶ ποῖός ὁ ἀθεόφοβος ἐκεῖνος πού τόλμησε νά ἐξαφανίσει, νά κλέψει καὶ νά καταχραστεῖ τὸ εἰσόδημα μιᾶς ἐκκλησίας. Καί, μέ τὴν εὐκαιρία, γιὰ πέστε μας, κύρ νεωκόρε, πόσα

δγάζει ἡ ἐκκλησία τὸ χρόνο;

– Βγάζει, δγάζει, δγάζει, ἡ πουτάνα ἡ μάνα μου δγάζει. Τί μέ κόφτει τώρα ἐμένα πόσα δγάζει; στρίγκλισε ὁ νεωκόρος σά νά τὸν τοῖμπησε μύγα. "Αν ξέρετε κάτι, πέστε το, ἀλλιῶς πηγαίνετε στὴν εὐχή τοῦ Θεοῦ. 'Εγὼ, πάντως, θά πάω νά τὸ καταγγείλω.

– Δέν εἶναι κι ἄσχημη ἰδέα αὐτή, εἶπε ὁ Ψαλίδας. Προσοχή ὅμως, μὴν ξεχάσετε νά περιγράψετε τὸ πορτοφόλι καὶ νά δηλώσετε μὲ ἀπόλυτη ἀκρίβεια τὸ περιεχόμενό του. Γιατί ἂν κάνετε καὶ τὸ παραμικρὸ λάθος, τότε σέ τούτη δῶ τῇ ζωῇ πορτοφόλι δέ θά δεῖτε, κι αὐτὸ πού λέω τὸ ὑπογράφω.

– Τέτοιος φόβος δέν ὑπάρχει, ἀπάντησε ὁ νεωκόρος, τὸ θυμᾶμαι πιὸ καλὰ κι ἀπ' τὸ χτύπο τῆς καμπάνας· δεκάρα δέ θά μοῦ ξεφύγει, εἶπε κι ἔβγαλε ἀπ' τὴν τσέπη του ἕνα κεντητὸ μαντίλι γιὰ νά σκουπίσει τὸν ἰδρώτα τοῦ προσώπου του πού ἔτρεχε σάν ἀποστακτήρας. Μόλις τὸ εἶδε ὁ Ψαλίδας, τοῦ γυάλισε, καὶ καθὼς ἀπομακρύνονταν ὁ νεωκόρος, τὸν ἀκολούθησε μέχρι τὰ σκαλιά τῆς Μητρόπολης. 'Εκεῖ τὸν φώναξε, τὸν πῆρε παράμερα κι ἄρχισε νά τοῦ λέει διάφορες μακαρονοειδεῖς ἀρλοῦμπες, κοινῶς «περικοκλάδες», γιὰ τὸ σούφρωμα καὶ τὴν ἐπανεμφάνιση τοῦ πορτοφολιοῦ, δίνοντάς του μπόλικες ἐλπίδες, χωρὶς ὥστόσο νά τελειώνει οὔτε μιά ἀπ' τίς προτάσεις πού ξεφούρνιζε. 'Ο ταλαίπωρος ὁ νεωκόρος εἶχε χαζέψει τελείως ἀκούγοντάς τον, καὶ καθὼς δέν καταλάβαινε τίποτα ἀπ' αὐτὰ πού ἀκουγε, ζητοῦσε ἀπ' τὸν Ψαλίδα νά τοῦ τὰ ἐπαναλάβει δυὸ καὶ τρεῖς φορές. Αὐτὸς τὸν κοιτοῦσε καταπρόσωπο καὶ κατάματα, ἀναγκάζοντας τὸ νεωκόρο νά κάνει τὸ ἴδιο στὴν προσπάθειά του

ν' αποκρυπτογραφήσει τά ὅσα ἄκουγε. Τό τόσο χάζεμα ἔδωσε τήν εὐκαιρία στόν Ψαλίδα νά ὁλοκληρώσει τό ἔργο του ξαφρίζοντας τό μαντίλι ἀπ' τήν τσέπη τοῦ ἄλλου. Ἀποχαιρετώντας τον, τόν συμβούλεψε νά ῥθει νά τόν βρεῖ τό ἀπόγεμα στό ἴδιο μέρος, γιατί εἶχε βάλει μέ τό νοῦ του ὅτι ἓνας νεαρός συνάδελφος πού τοῦ ἴμοιαζε λιγάκι καί, πού ἦτανε γνωστός ἀλαφροχέρης, μπορεῖ νά ἦταν αὐτός πού τοῦ ἔχε πάρει τό πορτοφόλι. Δεσμεύτηκε μάλιστα νά τό μάθει, ἀργά ἢ γρήγορα.

Ἀφοῦ παρηγόρησε ἔτσι κάπως τό νεωκόρο, ὁ Ψαλίδας τόν ἀποχαιρέτησε κι ἀμέσως πῆγε νά βρεῖ τό Γωνιά, πού ἀπ' τό πόστο του τά εἶχε δεῖ ὅλα, ἂν καί στεκόταν ἀρκετά μακριά. Λίγο παρακάτω ὅμως ἦταν στημένος κι ἓνας ἄλλος νεαρός τοῦ ἴδιου ἐπαγγέλματος, πού κι αὐτός τά εἶχε δεῖ ὅλα, καί καθῶς ὁ Ψαλίδας πάσαρε τό μαντίλι στό Γωνιά, τοὺς πλησίασε καί εἶπε:

– Μήπως οἱ εὐγενικοὶ κύριοι θά εἶχανε τήν καλοσύνη νά μοῦ ποῦνε ἂν εἶναι στό κόλπο;

– Φοβᾶμαι πῶς δέν καταλαβαίνουμε τί ἐννοεῖτε, εὐγενικέ μου κύριε, ἀποκρίθηκε ὁ Γωνιάς.

– Καί δέ μαντεύετε τί ἐννοῶ, μουρσιάνοι;

– Ἐμεῖς δέν εἴμαστε οὔτ' ἀπό τήν Τέδετε οὔτ' ἀπό τήν Πούρσια, εἶπε ὁ Ψαλίδας· κι ἂν θέλετε κάτι, πέστε το νά τελειώνουμε· ἂν ὄχι, στό καλό κι ὁ Θεός μαζί σας.

– Ὡστε δέν καταλαβαίνετε, ἔ; εἶπε ὁ νεαρός. Τότε θά σᾶς δώσω ἐγώ, ὄχι μόνο νά τό καταλάβετε, ἀλλά καί νά τό φάτε ἂν χρειαστεῖ, καί μάλιστα μέ ἀσημένιο κουταλάκι. Θέλω νά πῶ, κύριοι, ἂν εἴσαστε κλέφτες. Τί ρωτάω τώρα καί γώ; ἀφοῦ ξέρω πῶς εἴσαστε. Πέστε μου μόνο: πῶς καί δέ σᾶς εἶδαμε στό τελωνεῖο τοῦ Πατερούλη;

– Ὡστε οἱ κλέφτες πληρώνουνε χαράτσι σέ τοῦτα τά μέρη, εὐγενικέ μου κύριε; ἀπόρησε ὁ Γωνιάς.

– Κι ἂν δέν πληρώνουνε, ἀπάντησε ὁ νεαρός, τουλάχιστον καταγράφονται στά κατάστιχα τοῦ Πατερούλη, πού εἶναι δάσκαλος καί προστάτης τους. Σᾶς συμβουλεύω λοιπόν νά ἔρθετε μαζί μου καί νά δηλώσετε ὑποταγή, ἀλλιῶς οὔτε νά τό διανοηθεῖτε νά κλέψετε χωρίς τήν ἄδειά του, γιατί θά τό πληρώσετε ἀκριδᾶ.

– Ἐγώ νόμιζα, εἶπε ὁ Ψαλίδας, ὅτι τό σούφρωμα ἦταν ἐπάγγελμα ἐλεύθερο, χωρίς φόρους καί χαράτσια, κι ὅτι ἂν πληρώνεις κάτι, αὐτό γίνεται ἐφάπαξ σ' ὅποιον σοῦ γλιτώνει τίς πλάτες ἢ τό λαιμό. Μιᾶς ὅμως καί ἡ κάθε περιοχὴ ἔχει τίς δικές της συνήθειες, ἐμεῖς θά τηρήσουμε ὅ,τι ἰσχύει σέ τούτη δῶ τήν πόλη. Ἀφοῦ εἶναι ἡ πιό σπουδαία πόλη τοῦ κόσμου, θά ἔχει σίγουρα καί τήν πιό σοφὴ τάξη ἀπ' ὅλες. Γι' αὐτό λοιπόν ὁδηγεῖστε μας στόν κύριο πού μᾶς εἶπατε, γιατί ἀπ' ὅσα ἔχω ἀκούσει γι' αὐτόν, πρέπει νά εἶναι ἰδιαίτερα προικισμένος, μεγαλόκαρδος καί δαιμόνιος στή δουλειά του.

– Ἄν εἶναι λέει προικισμένος, μεγαλόκαρδος καί δαιμόνιος! ἀπάντησε ὁ νεαρός. Σέ τέτοιο βαθμό πού, ἀπό τότε πού πῆρε πάνω του τό φορτίο νά εἶναι ἀρχηγός καί πατέρας μας, μόνο τέσσερις χορέψανε στό σκοινί, καμιὰ τριανταριά ξεπλατιαστήκανε, κι ἐξηνταδύο παραθερίζουνε στίς γουράπες.*

– Νά σᾶς πῶ τήν ἀλήθεια, κύριε, εἶπε ὁ Γωνιάς, ἐμεῖς

* Las gurapas: ἀραβικὴ λέξη γιὰ τίς γαλέρες.

όσο ξέρουμε νά πετᾶμε, ἄλλο τόσο ξέρουμε κι ἀπό τέτοια.

– Ἄς ξεκινήσουμε καί θά σᾶς τά ἐξηγήσω στό δρόμο, ἀπάντησε ὁ νεαρός, μαζί μέ μερικά ἄλλα πραγματάκια πού σᾶς εἶναι πιό ἀπαραίτητα κι ἀπ' τό ψωμάκι πού τρώτε.

Κι ἄρχισε νά μιλάει καί νά ἐξηγεῖ διάφορες λέξεις ἀπ' αὐτές πού οἱ κλέφτες τίς λένε χερμανίστικες ἢ τῆς Χερμανίας.* Ἡ κουβέντα τραβοῦσε σέ μᾶκρος, γιατί κι ὁ δρόμος ἦταν κάμποσος. Κάποια στιγμή ὁ Γωνιάς ρώτησε τόν ὁδηγό τους:

– Μήπως κατά σύμπτωση εἶστε κι ἐσεῖς κλέφτης;

– Καί βέβαια, ἀπάντησε αὐτός, στήν ὑπηρεσία τοῦ Θεοῦ καί τοῦ καλοῦ κοσμάκη, ἄν καί δέν εἶμαι ἀπ' τούς πιό μπασμένους στό κόλπο· δέν ἔχω κλείσει χρόνο, κι εἶμαι ἀκόμα δόκιμος.

Τότε ὁ Ψαλίδας πετάχτηκε καί εἶπε:

– Πρώτη φορά μαθαίνω ὅτι ὑπάρχουν κλέφτες στήν ὑπηρεσία τοῦ Θεοῦ καί τῶν καλῶν ἀνθρώπων.

– Δέ θέλω, κύριέ μου, ν' ἀρχίσω τίς θρησκευτικοῦρες, ἀλλά αὐτό πού ξέρω εἶναι ὅτι ὁ καθένας μέ τόν ἰδρώτα τοῦ προσώπου του μπορεῖ νά ὑμνεῖ τόν Ὑψιστο, καί μάλιστα μέ τούς κανονισμούς πού ἔχει ἐπιβάλει ὁ Πατερούλης στά παιδιά του.

– Δέν ἔχω καμιᾶ ἀμφιβολία, εἶπε ὁ Γωνιάς, ὅτι αὐτοί οἱ κανονισμοί πρέπει νά 'ναι καλοί κι ἅγιοι, ἀλλιῶς πῶς

θά μπορούσαν νά κάνουνε τούς κλέφτες νά ὑπηρετοῦνε τό Θεό;

– Εἶναι τόσο καλοί κι ἅγιοι, ἀπάντησε ὁ ἄλλος, πού δέ νομίζω νά μπορεῖ κανεῖς νά φτιάξει καλύτερους γιά τό σινάφι μας. Ἀποφάσισε ὅτι θά δίνουμε ἓνα μέρος ἀπ' τά κλεψιμέικα γιά ν' ἀγοράζουμε λαδάκι γιά τό καντήλι μιᾶς πολύ ἁγίας εἰκόνας πού ὑπάρχει σέ τούτη τήν πόλη, κι ἀπό τότες ἔχουμε δεῖ πολλά σημαδιακά πράματα: προχτές, νά πούμε, ἓναν ἀλογοσοῦρτη τόν περάσανε ἀπό τρεῖς ἀγωνίες γιατί εἶχε σουφρώσει δυό γομάρια, καί παρόλο πού ἦταν ἀδυνατισμένος ἀπ' τόν τεταρταῖο, τίς ἄντεξε χωρίς νά κελαηδήσει καί σά νά μήν ἔτρεχε τίποτα. Ἐμεῖς πού εἴμαστε στό κόλπο τό ἀποδίδουμε στή μεγάλη του πίστη, γιατί οἱ δυνάμεις του δέ φτάνανε ν' ἀντέξει οὔτε κἂν τό πρῶτο χᾶδι τοῦ δήμιου. Κι ἐπειδή τώρα ξέρω ὅτι θά μέ ρωτήσετε τί σημαίνουνε πολλά ἀπ' αὐτά πού σᾶς εἶπα, θά σᾶς τά ξηγήσω πρίν μπεῖτε στόν κόπο. Μάθετε λοιπόν ὅτι ἀλογοσοῦρτης εἶναι ὁ ζωοκλέφτης, ἀγωνία τό βασανιστήριο, γομάρι τό γαϊδούρι μέ τό συμπάθιο, καί πρῶτο χᾶδι τά πρῶτα στριψίματα πού δίνει στό σκοινί ὁ δήμιος. Καί μή σᾶς περάσει ἡ ἰδέα ὅτι ἐδῶ τελειώνει ἡ εὐσέβεια. Ἔχουμε καί τό ροζάριο, πού τό λέμε ὅλη τή βδομάδα, ἐνῶ πολλοί ἀπό μᾶς δέν κλέβουνε τίς Παρασκευές καί δέ μιᾶνε μέ Μαρίες τά Σάββατα.

– Ὅσα μᾶς εἶπατε εἶναι ὠραιότατα, εἶπε ὁ Ψαλίδας. Πέστε μου, ὅμως, γίνεται ἄλλου εἶδους ἐπανόρθωση ἢ μετάνοια ἐκτός ἀπ' αὐτήν;

– Γιά ἐπανόρθωση, οὔτε λόγος νά γίνεται. Εἶναι πράγμα ἀδύνατο, λόγω πού κάτι ὁ παπάς, κάτι οἱ συμπέθεροι, βγαίνουνε τελικά τόσα πολλά μερτικά, πού ἀπ' αὐτό πού

* Germanía: γλώσσα τῶν κλεφτῶν. Προέρχεται ἀπό τή λέξη gremio, ὀνομασία τῶν συντεχνιῶν τῆς Βαλένθια στίς ἀρχές τοῦ δέκατου ἑκτοῦ αἰῶνα.

μένει στόν κλέφτη, τί νά ἐπιστρέψει; Ἄσε πού ποιός νά μᾶς ζητήσει νά ἐπανορθώσουμε, τή στιγμή πού οὔτε γιά ἐξομολόγηση πηγαίνουμε οὔτε παίρνουμε χαμπάρι τὰ ἀφοριστήρια, ἀφοῦ δέν πᾶμε στήν ἐκκλησία ὅταν τὰ διαβάσουν, ἐκτός βέβαια ἀπ' τίς μεγάλες γιορτές μέ τό στριμωξίδι πού φέρνει μπόλικα κέρδη.

– Καί μόνο μέ τούτα λένε αὐτοί οἱ κύριοι ὅτι ἡ ζωή τους εἶναι ἅγια καί καλή; ρώτησε ὁ Ψαλίδας.

– Γιατί, τί ἄσχημο ἔχει; Σάμπως δέν εἶναι χειρότερο νά εἶσαι αἰρετικός ἢ ἀποστάτης, νά ἔχεις σκοτώσει τόν πατέρα σου ἢ τή μάνα σου ἢ νά εἶσαι σολομίτης;

– Σοδομίτης ἐννοεῖτε, διόρθωσε ὁ Γωνιάς.

– Ναί, αὐτό, εἶπε ὁ νεαρός.

– Ὅλ' αὐτά εἶναι πολύ ἀμαρτωλά, ἀποκρίθηκε ὁ Ψαλίδας. Ἀφοῦ ὅμως ἡ τύχη μας ἀποφάσισε νά μποῦμε σέ τούτη τήν ἀδελφότητα, ἅς ταχύνουμε τό δῆμα μας γιατί πεθαίνω ἀπ' τήν περιέργεια νά δῶ αὐτόν τόν κύριο Πατερούλη, πού τόσα καί τόσα καλά τοῦ μαρτυρᾶνε.

– Δέ θ' ἀργήσει νά ἐκπληρωθεῖ ἡ ἐπιθυμία σας. Νά, φάνηκε κιόλας τό σπίτι του. Ἐσεῖς περιμένετε στήν πόρτα, κι ἐγώ θά κοιτάξω νά δῶ ἂν εἶναι λεύτερος γιατί εἶναι ἡ ὥρα πού συνήθως δέχεται σέ ἀκρόαση.

– Ἡ ὥρα ἡ καλή, εἶπε ὁ Γωνιάς.

Τότε ὁ νεαρός ἀπομακρύνθηκε λίγο καί μῆκε σ' ἕνα σπίτι, ὄχι μόνο φτωχικό ἀλλά πέρα γιά πέρα ἄθλιο, ἐνῶ οἱ ἄλλοι δυό μείνανε νά περιμένουν στήν εἴσοδο. Σέ λίγο γύρισε καί τούς ἔμπασε σέ μιά πλακόστρωτη αὐλή, πού ἀπ' τό πολύ σφουγγάρισμα καί τό τρίψιμο ἔμοιαζε νά δγάζει πορφυρές ἀνταύγειες. Στή μιά πλευρά της ὑπῆρχε ἕνας πάγκος μέ τρία πόδια καί στήν ἄλλη ἕνα σταμνί μέ

σπασμένο λαιμό καί σκεπασμένο μ' ἕναν κεσέ, ἐξίσου ταιλωμένο μέ τό σταμνί. Λίγο πιό πέρα ἦταν ἀπλωμένο ἕνα ψάθινο στρώμα, καί στή μέση μιά γλάστρα μέ βασιλικό, ἀπ' αὐτές πού στή Σεβίλλη τίς λένε μαθέτα.

Περιμένοντας νά κατέβει ὁ Πατερούλης, τὰ δυό παλικαράκια χαζεύανε τή διακόσμηση τοῦ σπιτιοῦ. Βλέποντας μάλιστα ὅτι ἀργεῖ, ὁ Γωνιάς ἀποτόλμησε νά μπεῖ σ' ἕνα χαμηλοτάβανο δωματιάκι, ἀπό τὰ δυό πού βλέπανε στήν αὐλή, ὅπου εἶδε κρεμασμένα μέ τέσσερα καρφιά στούς τοίχους δυό ἐκπαιδευτικά ξίφη καί δυό ἀσπίδες ἀπό φελλό, ἐνῶ στό πάτωμα ὑπῆρχαν ἄλλα τρία ψάθινα στρώματα καί μιά μεγάλη κασέλα ξέσκεπη. Στόν ἀπέναντι τοῖχο ἦταν κρεμασμένη μιά χαλκογραφία τῆς κακιάς ὥρας μέ τήν Παναγία, κι ἀπό κάτω ἕνα πλεχτό καλάθι καί μιά λεκάνη λευκή ἐντοιχισμένη. Ὁ Γωνιάς συμπέρανε ὅτι τό καλάθι χρησίμευε γιά νά ρίχνουν ἐλεημοσύνες κι ἡ λεκανίτσα γιά νά βάζουνε ἁγιασμό, κι ἔτσι πραγματικά ἦταν.

Στό μεταξυ, μῆκανε στό σπίτι δυό νεαροί καμιά εἰκοσαριά χρονῶ, ντυμένοι φοιτητές, καί ἀμέσως μετά δυό χαμάληδες κι ἕνας τυφλός. Χωρίς ν' ἀνταλλάξουνε κουβέντα, ἀρχίσανε νά πηγαίνουν πέρα δῶθε στήν αὐλή. Σέ λίγο μῆκανε δυό ἡλικιωμένοι μέ χοντρά φανελένια ροῦχα καί γυαλιά πού τούς κάνανε νά φαίνονται σοβαροί κι ἀξιοπρεπεῖς. Κρατούσανε κι οἱ δυό κομπολόγια μέ μεγάλες καί καμπανιστές χάντρες. Ἀμέσως ἀκολούθησε μιά γριά μέ μακρὺ φόρεμα πού, χωρίς νά πεῖ κουδέντα μῆκε στό δωματιάκι, πῆρε λίγο ἁγιασμό καί γονάτισε μέ μεγάλη εὐσέβεια μπροστά στήν εἰκόνα, ὅπου ἔμεινε ἀρκετή ὥρα. Μετά, ἀφοῦ φίλησε τό πάτωμα τρεῖς φορές

καί ὕψωσε τὰ χέρια καί τό βλέμμα πρός τόν οὐρανό ἄλλες τόσες, σηκώθηκε, ἔριξε τήν ἐλεημοσύνη της στοῦ καλαθάκι καί ὄγηκε κι αὐτή στήν αὐλή. Τελικά, πρίν περάσει πολλή ὥρα, μαζεύτηκαν στήν αὐλή γύρω στά δεκατέσσερα ἄτομα μέ τὰ πιά διαφορετικά ρούχα κι ἀπ' τὰ πιά διαφορετικά ἐπαγγέλματα. Ἀπ' τοὺς τελευταίους μπήκανε καί δυό κομπευάμενοι παλικαράδες μέ τεράστια μουστάκια, πλατύγυρα καπέλα, θαλόνικους γιακάδες, χρωματιστές κάλτσες, φραμπαλάδικες καλτσοδέτες καί σπαθιά μακρότερα ἀπ' τό κανονικό. Ἀντί γιά μαχαίρια εἶχανε πιστόλια, κι ἀπ' τίς ζῶνες τους κρεμόντουσαν μικρά σκουτάρια. Μόλις μπήκανε, καρφώσανε τό βλέμμα τους στοῦ Γωνιά καί στόν Ψαλίδα, δείχνοντας τήν ἐκπληξή τους πού βλέπανε καινούργια πρόσωπα. Ἀμέσως τοὺς πλησίασαν καί τοὺς ρωτήσανε ἂν ἀνήκουν στοῦ ἀδελφάτο. Ὁ Γωνιάς ἀπάντησε ὅτι ἀνήκουν καί νά τοὺς συμπαθαίει ἡ χάρη τους.

Ἐφτασε ἐπιτέλους κι ἡ πολυπόθητη στιγμή νά κατέβει ὁ Πατερούλης, πού μέ τέτοια λαχτάρα τόν περιμένε ὅλη αὐτή ἡ ἀγνή παρέα. Ἦτανε σαρανταπεντάρης, πρῶτο μπόι, μελαχρινός καί σμιχτοφρύδης, μέ μαύρη πυκνή γενειάδα καί θαθουλωτά μάτια. Τό πουνκάμισο πού φοροῦσε ἄφηνε νά φαίνεται ἓνα στέρνο τόσο τριχωτό, πού ἔμοιαζε μέ δάσος ἀδιαπέραστο. Εἶχε στούς ὤμους μία κάπα μακριά μέχρι τό πάτωμα, καί φοροῦσε παπούτσια μέ πατικωμένες φτέρνες. Τά πόδια του τά σκεπάζανε κάτι λινά τρίφαρδα σαλδάρια, μακριά μέχρι τοὺς ἀστραγάλους. Τό καπέλο του, σύμφωνα μέ τήν τελευταία συμμορίτικη μόδα, ἦτανε καμπανωτό καί πλατύγυρο. Περαισμένος στόν ὦμο καί λοξά στό στήθος, ὁ ἀορτήρας ἐνός

σπαθιοῦ κοντοῦ μέ πλατιά λάμα, ἀπομίμηση ἐκείνων τῶν πανάκριδων μέ τό σκυλάκι.* Τά χέρια του ἦτανε κοντά καί τριχωτά, μέ χοντρά δάχτυλα καί νύχια πλακουτσωτά, μακριά σά γυναικεῖα. Τά πόδια του δέ φαίνόντουσαν, ἀλλά τά πέλματά του φάνταζαν ἀπαίσια, ἔτσι ὅπως ἦτανε θεόφαρδα καί γεμάτα κάλους. Ἐν ὀλίγοις, ἦταν ὁ πιά ἄξεστος καί κακομούτσουνος ἀγριάνθρωπος πού μπορούσε νά συλλάβει ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Μαζί του κατέβηκε κι ὁ ὁδηγός τους, πού ἔσπευσε νά τοὺς πάρει ἀπ' τό χέρι καί νά τοὺς παρουσιάσει στόν Πατερούλη λέγοντας:

– Αὐτά εἶναι τὰ παιδιά πού σᾶς ἔλεγα, κύρ Πατερούλη. Ἐξετάστε τους, καί θά δεῖτε ὅτι εἶναι ἄξιοι νά μποῦνε στήν παρέα μας.

– Θά τό κάνω μέ μεγάλη μου χαρά, ἀπάντησε ὁ Πατερούλης.

Παρέλειψα νά πῶ ὅτι, καθώς κατέβαινε ὁ Πατερούλης, ὅλοι αὐτοί πού τόν περιμένανε τοῦ ἔκαναν ἀπό μία βαθιά καί μακρόσυρτη ρεθεράντζα, ἐκτός ἀπ' τοὺς δυό μπράδους πού ἀπλῶς μισοσηκώσανε τὰ καπέλα τους καί συνεχίσανε νά βολτάρουν στή μία πλευρά τῆς αὐλῆς, ἐνῶ στήν ἄλλη ὁ Πατερούλης ρωτοῦσε τοὺς καινούργιους ποια εἶναι ἡ τέχνη τους καί ἡ καταγωγή τους καί πῶς λένε τοὺς γονεῖς τους.

Ἀμέσως ὁ Γωνιάς ἀπάντησε:

– Τήν τέχνη μας τήν ξέρετε, ἀλλιῶς δέ θά βρισκόμα-

* Πρόκειται γιά μία εἰδική μάρκα σπαθίων ἀπό ἓνα ἐργαστήρι τοῦ Τολέδο.

στην ἐδῶ πού θρῖσκόμαστε· οὔτε καί μοῦ φαίνεται νά ἔχει καμιά σημασία ἀπό πού εἴμαστε ἢ ποιοί εἶναι οἱ πατεράδες μας. Δέν πρόκειται δά νά πάρουμε καί κανένα σπουδαῖο ὀφίκιο γιά νά δώσουμε τέτοιες πληροφορίες.

Ὅποτε ὁ Πατερούλης ἀπάντησε:

– Ἐχεις δίκιο, γιέ μου. Εἶναι πολύ σωστό νά κρύβει κανείς τίς πληροφορίες αὐτές. Γιατί ἂν ἡ τύχη δέ σου ῥθει ὅπως τῇ θές, δέ θά ᾖ ὥραϊο πρᾶμα νά δεῖς κάτω ἀπό τήν ὑπογραφή τοῦ γραφιᾶ στό δικαστικό πρωτόκολλο: «Τάδε Ταδόπουλος, ἀπ' τό δεῖνα χωριό, κρεμάστηκε ἢ μαστιγώθηκε τήν τάδε ἡμερομηνία» καί ἄλλα παρόμοια πού ἐνοχλοῦνε κάθε εὐαίσθητο ἀφτί. Ξαναλέω λοιπόν, ὅτι εἶναι πολύ σωστή τακτική νά κρύβεις τήν καταγωγή σου καί τούς γονεῖς σου καί ν' ἀλλάζεις ὄνομα. Ἄν καί ἀναμεταξύ μας δέν πρέπει νά ὑπάρχει τίποτα κρυφό, γιά τήν ὥρα μοῦ φτάνουνε τά ὀνόματά σας.

Ὁ Γωνιάς εἶπε τό δικό του κι ὁ Ψαλίδας τό ἴδιο.

– Ἀπό τώρα λοιπόν καί στό ἐξῆς, συνέχισε ὁ Πατερούλης, εἶναι θέλημα κι ἐπιθυμία μου ἐσύ Γωνιά νά λέγῃσαι Γωνίτσας, κι ἐσύ Ψαλίδα Ψαλιδούλης, ὀνόματα πού ταιριάζουν γάντι μέ τά χρόνια σας καί τίς συνήθειές μας. Πρέπει ἐπίσης νά ξέρουμε καί τά ὀνόματα τῶν γονιῶν ὅλων τῶν ἀνθρώπων μας, γιατί ἔχουμε συνήθιο νά κάνουμε κάθε χρόνο μερικά τρισάγια γιά τίς ψυχούλες τῶν πεθαμένων μας καί τῶν εὐεργετῶν μας, πληρώνοντας τήν εὐχαρίστηση* ἀπό τά κλεμμένα. Λένε πῶς αὐτές

* Παραδρομή ἀπό τό «ὅ,τι ἔχετε εὐχαρίστηση». Στά ἰσπανικά λέει *estupendo* ἀντί γιά *stipendium*.

οἱ παρεκκλίσεις κάνουνε πολύ καλό στίς ψυχές, φτάνει νά διαδαστοῦνε σωστά καί νά πληρωθοῦνε γενναῖα. Στούς εὐεργέτες μας λογιάζονται ὁ δικηγόρος πού μᾶς περασπίζεται, ὁ χωροφύλακας πού μᾶς ρίχνει σύρμα, ὁ δήμιος πού μᾶς φέρνεται μέ τό μαλακό· καί κείνος ὁ ἄλλος πού, ὅταν κάποιος ἀπό μᾶς τρέχει νά τό σκάσει καί πίσω του τρέχουν φωνάζοντας «Κλέφτης, πιάστε τον, πιάστε τον!» αὐτός μπαίνει στή μέση καί μπλοκάρει τούς διώκτες λέγοντας: «Ἀφήστε τον, ρέ παιδιά, τόν ἄμοιρο στή δυστυχία του. Τό ἴδιο του τό ἁμάρτημα κι οἱ τύψεις θά τόν τιμωρήσουνε!» Ἐπίσης εἶναι κι οἱ πονόψυχες γυναῖκες, πού μέ τόν ἰδρώτα τοῦ προσώπου τους μᾶς παραστέκονται στά κελιά καί στά μπουντρούμια. Εἶναι οἱ πατεράδες κι οἱ манάδες πού μᾶς φέρανε στόν κόσμο, κι ὁ γραφιάς πού ἔτσι καί τύχει νά μιλιέται, κανένα στραβοπάτημα δέ θεωρεῖται παράπτωμα, καί κανένα παράπτωμα δέν ἀξίζει νά τιμωρηθεῖ ἰδιαίτερα σοβαρά. Γιά ὅλους αὐτούς πού ἀνάφερα, τό ἀδελφάτο μας γιορτάζει κάθε χρόνο τήν ὑπαίτιο τῶν γενεθλίων τους μέ τή μεγαλύτερη ἐκλαμπρότητα κι ἐπισημοσύνη πού μπορεῖ νά γίνει.

– Δέ χωράει ἀμφιβολία, εἶπε ὁ Γωνίτσας (πού ἤδη πολυτογραφήθηκε μέ τό καινούργιο του ὄνομα), πῶς ὅλη αὐτή ἡ ὑπόθεση εἶναι ἄξια τῆς ἀνυπέροκλητης καί ἀπροσμέτρητης μεγαλοφυΐας πού ἔχουμε ἀκούσει ὅτι σᾶς χαρακτηρίζει, Πατερούλη. Οἱ γονεῖς μας ὅμως ζοῦνε ἀκόμα. Γι' αὐτό ἄς περιμένουμε νά τελειώσουν τίς μέρες τους, καί τότε ἐμεῖς θά εἰδοποιήσουμε τούτη τήν καλότηχη κι ἀναμάρτητη ἀδελφότητα, ὥστε νά γίνεται καί γι' αὐτούς ἐκείνη ἡ ὑπαίτιος καί ἡ παρέκκλιση πού μᾶς εἶπατε

πατε μέ τή συνηθισμένη λαμπρότητα κι έπισημότητα, ή μάλλον, καλύτερα, μέ έκλαμπρότητα κι έπισημοσύνη, δπως πολύ σωστά άναφέρατε στήν προηγούμενη κατατοπιστικότερη δήλωσή σας.

– Έτσι ακριβώς θά γίνει, άλλιώς κόκαλο νά μή μου μείνει, άπάντησε ό Πατερούλης, καί άπευθυνόμενος στόν όδηγό είπε:

– Έλα δώ, Στριμάδη· οί τσιλιαδόροι είναι στίς θέσεις τους;

– Μάλιστα, είπε ό όδηγός, πού τόν λέγανε Στριμάδη· οί τρεις σκοποί είναι στό πόστο τους καί δέν ύπάρχει κανένας κίνδυνος νά μās πιάσουνε στόν ύπνο.

– Άλλά άς έρθουμε πάλι στό ψητό, συνέχισε ό Πατερούλης. Πέστε μου, παιδιά μου, τί ξέρετε νά κάνετε, γιά νά μπορέσω νά σās άναθέσω καθήκοντα άνάλογα μέ τά χαρίσματα καί τίς ικανότητές σας.

– Έγώ, άπάντησε ό Γωνίτσας, είμαι μάστορας στίς φιοριτούρες του Βιλιάν –μέ άσο στό μανίκι, έννοείται. Τό μάτι μου κόβει τά σημαδεμένα χαρτιά, παίζω θαυμάσια μέ ένα, τέσσερα ή όχτώ χαρτιά λιγότερα, καί δέ μου διαφεύγουν έπίσης τό λιμάρισμα, τό καρφίτσωμα καί τό δόντιασμα.* Μπαίνω στό στόμα του λύκου μέ τήν ίδια εύκολία πού μπαίνω στό σπíti μου. Σάν έφεδρικός, είμαι καλύτερος κι άπό ναπολιτάνικο σύνταγμα, καί μου 'ρχεται πιό εύκολο νά ξαναβάλω στήν τράπουλα δυό άνεπιθύμητα χαρτιά, παρά νά έπιστρέψω δυό δανεικά ριάλια.

– Άπλοϊκούρες, είπε ό Πατερούλης. Όλα τούτα είναι

κόλπα τόσο παλιά καί πολυχρησιμοποιημένα, πού άκόμα κι οί άρχάριοι τά ξέρουνε. Πιάνουνε μόνο σέ κάτι άγαθάρηδες πού συνεχίζουν νά παίζουνε καί μετά τά μεσάνυχτα, έλπίζοντας πώς θά ρεφάρουν. Τέλος πάντων, ό χρόνος θά δείξει. Έλπίζω πώς μέ μισή ντουζίνα μαθήματα, καί μέ τίς βάσεις πού έχεις, θά θγείς τελικά καλός τεχνίτης, άκόμα καί δεξιότεχνης.

– Θά κάνω ό,τι περνάει άπ' τό χέρι μου γιά νά φανώ χρήσιμος σέ σās καί στους κυρίους συναδέλφους, άπάντησε ό Γωνίτσας.

– Καί σύ, Ψαλιδούλη, τί γνώσεις έχεις; ρώτησε ό Πατερούλης.

– Έγώ ξέρω τό κόλπο πού λέγεται βάλε δυό καί θγάλε πέντε,* κι έπίσης νά ξαλαφρώνω πουγκιά μέ μεγάλη άκρίβεια καί δεξιότεχνία.

– Άλλο τίποτα; ρώτησε ό Πατερούλης.

– Ντρέπομαι πού τό λέω, άλλά αυτό είν' όλο.

– Μή μου στεναχωριέσαι, γιόκα μου, τόν παρηγόρησε ό Πατερούλης, γιατί τώρα έχετε φτάσει σέ λιμάνι καί σχολείο –ούτε νά πνιγείτε ύπάρχει φόδος, ούτε καί νά φύγετε χωρίς νά πάρετε πρώτα όλα τά άπαραίτητα έφόδια. Κι άπό ήθικό, πώς πāμε, παιδιά μου;

– Δέ θά μπορούσε νά γίνει άκμαιότερο, άπάντησε ό Γωνίτσας. Τό θάρρος μας δέν έχει όρια όταν προκειται γιά δουλειά της ειδικότητάς μας καί της τέχνης μι

– Θαυμάσια, άπάντησε ό Πατερούλης. Θά πρέπει όμως νά σās φτάσει, αν ποτέ χρειαστεί ν' άντέξετε ίσαμε

* Λιμάρισμα, καρφίτσωμα, δόντιασμα: κόλπα χαρτοκλεφτών.

* «Βάλε δυό καί θγάλε πέντε»: έννοείται, «δάχτυλα».

πέντ' ἔξι ἀγωνίες χωρίς νά θγάλετε ἄχνα καί σά νά μὴν ἔχετε γλώσσα.

– Μάθαμε κιόλας τί σημαίνει «ἀγωνία», καί δέ μᾶς σκιάζει καθόλου γιατί δέν εἴμαστε δά καί τόσο χαζοὶ ὥστε νά μὴν καταλαβαίνουμε πῶς ὁ,τι λέει ἡ γλώσσα τό πληρώνει ὁ λαιμός. Ὁ Ὑψιστος εὖνοεῖ τοὺς ἀτρόμητους –αὐτὴ νομίζω εἶναι ἡ κατάλληλη λέξη– γιατί ἀποθέτει στή γλώσσα τοῦ καθενός τὴ ζωὴ του ἢ τό θάνατό του· στό κάτω κάτω, ἓνα «ὄχι» δέν ἔχει πιό πολλά γράμματα ἀπὸ ἓνα «ναί»!

– Φτάνει, δέ χρειάζονται ἄλλα λόγια! εἶπε τότε ὁ Πατερούλης. Καί μόνο αὐτά πού εἶπατε μέ πείθουν, μέ δεσμεύουν, μέ ὑποχρεώνουν καί μ' ἀναγκάζουν νά σᾶς δεχτῶ ἀπὸ τώρα σάν τακτικά μέλη τοῦ ἀδελφάτου, χωρίς νά περάσετε ἀπ' τό χρόνο τῆς δοκιμασίας.

– Κι ἐγὼ τὴν ἴδια γνώμη ἔχω, εἶπε ὁ ἓνας ἀπ' τοὺς δύο μπράδους, κι ἀμέσως ὁμόφωνα ἐπικροτήσανε ὅλοι οἱ ἄλλοι, πού ὅλη αὐτὴ τὴν ὥρα παρακολουθοῦσαν τὴν κουβέντα. Ζητήσανε μάλιστα ἀπ' τὸν Πατερούλη νά τοὺς παραχωρήσει τό δικαίωμα καί τὴν ἄδεια ν' ἀπολαμβάνουν ὅλα τὰ προνόμια τοῦ ἀδελφάτου, γιατί τό εὐχάριστο παρουσιαστικό τους κι οἱ σωστές τους κουβέντες τ' ἀξίζανε καί μέ τό παραπάνω. Αὐτὸς ἀπάντησε ὅτι, γιὰ νά τοὺς ἱκανοποιήσει ὅλους, ἀπὸ κείνη τὴ στιγμή τοὺς παραχωροῦσε πλήρη προνόμια, καί τοὺς συμβούλεψε νά τό ἐκτιμήσουν δεόντως, γιατί σήμαινε ὅτι δέ θά εἶχαν ὑποχρέωση νά καταβάλουν τὴ μισὴ λεία τῆς πρώτης τους κλοπῆς, δέ θά κάνανε θελήματα ὁλόκληρο τό χρόνο, ὅπως παραδείγματος χάρη, νά μεταφέρουνε στή φυλακὴ ἢ σέ κανένα «σπίτι» τό μερτικό κάποιου μεγαλύτερου

ἀδελφοῦ, θά μπορούσανε νά πίνουν τὸν τοῦρκο ἀδάφτιστο* καί νά ὀργανώνουνε τσιμπούσια ὅποτε, ὅπως κι ὅπου τοὺς ἔκανε κέφι, χωρίς ἄδεια ἀπ' τοὺς μεγαλύτερους, θά παίρνανε μερτικό ἀπ' τὰ κλεμμένα ὀλονῶν σάν ἰσότιμα μέλη πού ἦτανε, κι ἄλλα πολλά. Οἱ δύο νεοφώτιστοι ἀναγνώρισαν τὴ μεγάλη τιμὴ πού τοὺς γινότανε, καί μέ τὰ κατάλληλα γιὰ τὴν περίσταση λόγια εὐχαρίστησαν ὅλους τοὺς παρισταμένους.

Ἐκείνη τὴ στιγμή μπῆκε τρέχοντας ἓνα ἀγόρι, καί λαχανιασμένα εἶπε:

– Ὁ ἀλητονόμος ἔρχεται κατὰ δῶ, ἄλλα χωρίς τοὺς γορίλες του.

– Δέν τρέχει τίποτα, εἶπε ὁ Πατερούλης, εἶναι φίλος καί ποτέ δέν ἔρχεται γιὰ κακό. Ἀπόλυτη ἡσυχία, γιὰ νά βγῶ νά τοῦ μιλήσω.

Ὅλοι λουφάξανε, ἂν καί δέν εἶχαν ἡρεμήσει ὁλότελα, καί ὁ Πατερούλης βγήκε στὴν πόρτα, κουβέντιασε γιὰ λίγο μέ τὸν περιπολάρχη, καί μετὰ ξαναμπῆκε στὴν αὐλή καί ρώτησε:

– Ποιὸς εἶχε ὑπηρεσία σήμερα στὴν πλατεία Σάν Σαλβαδόρ;

– Ἐγώ, εἶπε αὐτὸς πού τοὺς εἶχε φέρει.

– Τότε πῶς γίνεται καί δέ μοῦ παραδόθηκε ἓνα κεχειμπαρὶ πορτοφόλι πού ἔκανε φτερά σήμερα τό πρωὶ στὴν περιοχὴ σου, μέ δεκαπέντε χρυσὰ σκοῦδα, τέσσερα ριάλια καί δέν ξέρω γὼ πόσα κουάρτα;

– Εἶν' ἀλήθεια, παραδέχτηκε ὁ ὁδηγὸς τους, ὅτι χάθη-

* Τὸν τοῦρκο ἀδάφτιστο : τό κρασί ἀνέρωτο.

κε ένα τέτοιο πορτοφόλι, αλλά δέν τό πήρα ἐγώ, οὔτε μπορῶ νά φανταστῶ ποιός τό πήρε.

– “Ἀκού νά σοῦ πῶ, ἐγώ δέ σηκώνω ἀστεῖα, ἀγρίεψε ὁ Πατερούλης. Τό πορτοφόλι πρέπει νά ἐμφανιστεῖ γιατί τό ζητάει ὁ περιπολάρχης πού εἶναι φίλος καί μᾶς κάνει χιλιάδες ἐξυπηρετήσεις τό χρόνο.

Ξαναορκίστηκε ὁ νεαρός ὅτι δέν ἤξερε τίποτα, καί ὁ Πατερούλης διαολίστηκε τόσο πολύ, πού τά μάτια του ἔμοιαζαν νά θγάζουν φλόγες ὅταν μίλησε:

– “Ἄν νομίζει κανεῖς ὅτι μπορεῖ ν’ ἀγνοεῖ ἔστω καί στό ἐλάχιστο τούς κανονισμούς μας, πρέπει νά ξέρει ὅτι παίζει μέ τό κεφάλι του! Τό πορτοφόλι πρέπει νά ἐμφανιστεῖ ὅπωςδήποτε! Κι ἂν τό κρατάει κάποιος γιά νά μὴν πληρώσει ποσοστά, ἐγώ θά τοῦ δώσω ὅσα δικαιούται καί θά θάλω τά ὑπόλοιπα ἀπ’ τήν τσέπη μου, γιατί ὁ ἀστυνόμος πρέπει πάση θυσία νά ἱκανοποιηθεῖ.

Ὁ νεαρός ξανάρχισε νά ὀρκίζεται καί νά χτυπιέται ὅτι δέν εἶχε πάρει αὐτός τό πορτοφόλι κι οὔτε κἀν τό ‘χε δεῖ στά μάτια του, πράγμα πού ἐξαγρίωσε ἀκόμα περισσότερο τόν Πατερούλη, ἀλλά ἀνησύχησε κι ὁλόκληρη τήν παρέα πού ἔδλεπε τούς νόμους της νά ξεφτιλίζονται.

Βλέποντας ὁ Γωνίτσας ὅλη αὐτή τή διχόνοια καί τήν ἀνακατωσούρα, σκέφτηκε ὅτι καλό θά ἦταν νά τούς ἡρεμήσει καί νά ἱκανοποιήσει τόν ἀρχηγό πού φαινόταν ἔτοιμος νά πλαντάξει ἀπ’ τή λύσσα του. Ἀφοῦ πρώτα πήρε τή σύμφωνη γνώμη τοῦ Ψαλιδούλη, ἔβγαλε τό πορτοφόλι τοῦ νεωκόρου καί εἶπε:

– Σταματήστε τόν καθγά, κύριοι· ὀρίστε τό πορτοφόλι πού ζητάει ὁ ἀστυνόμος, χωρίς νά λείπει ἀπό μέσα τίποτα. Σήμερα τό δούτηξε ἀπό ‘να κύριο ὁ φίλος μου ὁ Ψα-

λιδούλης, μαζί μ’ ένα μαντίλι πού ἔφαγε ἀπ’ τόν ἴδιο, ἔτσι γιά ἐπιδόρπιο.

Τότε ὁ Ψαλιδούλης ἔβγαλε τό μαντίλι καί τό ‘δειξε σέ ὅλους. Μόλις τό εἶδε αὐτό ὁ Πατερούλης, εἶπε:

– Ὁ Ψαλιδούλης ὁ Ἀδιάφθορος (μ’ αὐτό τό ὄνομα θά ἦτανε γνωστός ἀπό τότε κι ἔπειτα) θά κρατήσει τό μαντίλι, κι ἐγώ τήν ἱκανοποίηση γι’ αὐτή τήν ἐκδούλευση. Τό πορτοφόλι θά τό κρατήσει ὁ περιπολάρχης, γιατί ὁ ἐκκλησάρχης εἶναι συγγενής του. Ἐδῶ πού τά λέμε, δέν ἔχει ἄδικο ἢ παροιμία πού λέει «Ἄν κάποιος σοῦ χαρίσει κότα, δῶς’ του γιά μεζέ τό μπούτι». Αὐτός ὁ ἐξαιρετικός φύλακας τῆς τάξεως γλιτώνει γιά πάρτη μας σέ μιά μέρα ὅσα δέ μπορούμε ἐμεῖς νά τοῦ ἀνταποδώσουμε σ’ ένα χρόνο.

Ὅλοι ὁμόφωνα ἐπαινέσανε τούς δύο καινούργιους γιά τήν εὐγενικιά τους ψυχὴ, καί τόν ἀρχηγό γιά τό λέγειν καί τήν εὐθυκρισία του. Ἀμέσως ὁ Πατερούλης δῆλξε νά παραδώσει τό πορτοφόλι, κι ὁ Ψαλιδούλης ἔμεινε μέ τό παρατσούκλι Ἀδιάφθορος, ἀκριδῶς ὅπως ἔγινε καί μέ τόν Ἀλόνσο Πέρεθ δέ Γουθμάν τόν Ἀδιάφθορο, πού πέταξε ἀπ’ τά τείχη τῆς Ταρίφα τό μαχαίρι του γιά νά σκοτώσουν μ’ αὐτό τόν ἴδιο του τό γιό.*

Ὅταν γύρισε στήν αὐλή, ὁ Πατερούλης εἶχε μαζί του δύο κοπέλες μέ μπόλικο κοκκινάδι στά μάγουλα, χεῖλια βαμμένα τῆς φωτιάς καί στήθια κάτασπρα ἀπ’ τό πολύ

* Τό 1293 στήν πολιορκία τῆς Ταρίφα, ὁ Ἀλόνσο Πέρεθ δέ Γουθμάν ὁ Ἀδιάφθορος προτίμησε νά θυσιάσει τό γιό του παρὰ νά παραδώσει τήν πόλη στοὺς Μαυριτανούς.

πουντράρισμα. Φορούσαν κοντά μάλλινα πανωφόρια κι ανάδιναν έκλυση κι αδιαντροπιά. Τά σημάδια ήτανε τόσο καθαρά, πού ο Ψαλιδούλης κι ο Γωνίστας κατάλαβαν άμέσως ότι ήτανε γυναίκες από κακόφημο σπίτι, και δέν έπεσαν καθόλου έξω. Αυτές, μέ τό πού μπήκανε, άνοιξαν διάπλατα τήν άγκαλιά τους και πέσανε πάνω στόν Κουτσουροκέφαλο ή μία, και στό Σιδεροχέρη ή άλλη. Μ' αυτά τά όνόματα ήτανε γνωστοί οί δύο μπράδοι. 'Ο Σιδεροχέρης μάλιστα λεγόταν έτσι, γιατί είχε ένα χέρι σιδερένιο στή θέση αυτουνοῦ πού τοῦ 'χανε κόψει μέ απόφαση τοῦ δικαστηρίου. Αυτοί τίς άγκαλιάσανε μέ έκδηλη χαρά και τίς ρωτήσανε αν είχαν φέρει τίποτα νά λαδώσουνε τ' άντεράκι τους.

— Πώς θά μπορούσα νά ξεχάσω κάτι τέτοιο, ξιφομάχε μου, άπάντησε αυτή πού τή λέγανε Είσπραξία. 'Όπου νά 'ναι θά φέρει ή όρντινάτσα σου ο Τσίλιας τήν καλαθούνα μ' όλα τ' άγαθά πού μās χάρισε ο Μεγαλοδύναμος.

Δέν πρόλαβε ν' άποσώσει τά λόγια της, και μπήκε ένας μικρός κουβαλώντας ένα καλάθι σκεπασμένο μέ σεντόνι.

'Όλοι χαρήκανε μέ τόν έρχομό τοῦ Τσίλια, κι άμέσως παράγγειλε ο Πατερούλης νά βγάλουνε άπ' τό δωματιάκι ένα άπ' τά στρώματα και νά τό στρώσουνε στή μέση της αὐλῆς. Μετά, τούς πρόσταξε όλους νά κάτσουν ένα γύρω και νά συζητήσουνε τίς ύποθέσεις τους τσιμπολογώντας. Τότε μίλησε ή γριά πού είχε προσκυνήσει τήν εικόνα:

— Γιόκα μου Πατερούλη, δέν είμαι γώ τώρα γιά τσιμπούσια. Έχω από προχτές ένα πονοκέφαλο πού κοντεύει νά μέ τρελάνει κι έξάλλου πρέπει πριν μεσημεριάσει νά πάω νά προσευχηθῶ και ν' ανάψω κεράκια

στήν Παναγιά τή Θαλασσινή και στή Σταύρωση στόν 'Άγιο Αὐγουστίνο, κι αυτό θά γενει ο κόσμος νά χαλάσει. 'Ο λόγος πού μέ βλέπετε δῶ, είναι ότι τό βράδι ο 'Απόκληρος κι ο Σαρανταποδαρούσας φέρανε σπίτι μου ένα καλάθι μεγαλύτερο από τοῦτο δῶ, γεμάτο άσπρόρουχα και, μάρτυς μου ο Θεός, ήτανε ακόμα μέ τή στάχτη της άλυσίδας, γιατί τά καημένα τά παιδιά δέν προλάβανε νά τήν ξεπλύνουνε. 'Ο ιδρώτας τους έτρεχε ποτάμι, και πονούσε ή ψυχή μου νά τούς βλέπω ν' άγκομαχάνε και νά τρέχει έτσι τό νερό άπ' τά πρόσωπά τους. Σάν άγγελούδια ήτανε τά πουλάκια μου! Μοῦ είπανε πώς είχαν πάρει τό κατόπι έναν κτηνοτρόφο πού 'χε ζυγίσει κάμποσα άρνιά στήν κρεαταγορά, μπάς και τά καταφέρουν νά τοῦ άρπάξουνε μία τεράστια γάτα* μέ ριάλια πού κουβαλούσε. Τά ρούχα τ' άφήσανε στό καλάθι και δέν τά μετρήσανε, ξέροντας τήν άκεραιότητα τοῦ χαρακτήρα μου, και νά μέ κάψει ο Θεός πού μοῦ τά φέρνει όλα δεξιά και πού όλους μās φυλάει άπ' τό χέρι της δικαιοσύνης, αν άπλωσα τό χέρι μου στό καλάθι κι αν δέν τό βρείτε όπως τό γέννησε ή μάνα του.

— Σέ πιστεύουμε, θείτσα, είπε ο Πατερούλης. 'Ας μείνει εκεί πού είναι τό καλάθι, και μόλις πέσει ή νύχτα θά ρθῶ νά δῶ τί έχει μέσα και θά δώσω στόν καθένα αυτό πού τοῦ πρέπει, σωστά και τίμια, όπως τό συνηθίζω.

— 'Ας γίνει έτσι όπως τό λές, γιόκα μου, άπάντησε ή γριά. Και μās κι έχω κιόλας άργήσει, δώστε μου νά πιῶ κάνα ποτηράκι αν σās βρίσκεται, μπάς κι ανακουφιστεί

* Γάτα = πορτοφόλι, στήν τότε άργκό.

κομμάτι τό στομάχι μου πού ὅλο πάει ἀπ' τό κακό στό χειρότερο.

– Οὔτε λόγος νά γίνεται, θείτσα, ἀποκρίθηκε ἡ Πηδηχτή, ἡ φίλη τῆς Εἰσπραξίας, καί ξεσκεπάζοντας τό καλάθι ἔβγαλε ἕνα δερμάτινο φλασκί πού πρέπει νά 'παιρνε ἴσαμε δυό ἀρρόδες* κρασί κι ἕνα κύπελο ἀπό φελλό πού ἄνετα πρέπει νά χωροῦσε ἕνα ἀθούμπρε.** Ἀφοῦ τό γέμισε ἡ Πηδηχτή, τό 'δωσε στή γριά, ἡ ὁποία τό 'πιασε καί μέ τά δυό χέρια, φύσηξε λίγο ἀφρό καί εἶπε:

– Πολύ ἔδαλες, κόρη μου Πηδηχτή. Ὁ Θεός ὅμως θά μοῦ δώσει τή δύναμη νά τό πιῶ ὅλο.

Καί φέροντας τό κύπελο στά χεῖλη, μετέφερε ἀπνευστί τό περιεχόμενό του στό στομάχι τῆς καί δήλωσε:

– 'Απ' τό Γουαδάλκανάλ εἶναι τό πουλάκι μου, καί τοῦ 'χει μείνει ἀκόμα μιά τοσοδούλικια γεύση γύψου. Ὁ Θεός νά σ' ἔχει καλά κόρη μου, ἔτσι πού μέ παρηγόρησες· φοδᾶμαι μόνο μή μέ πειράξει γιατί εἶμαι νηστική.

– Δέ μπορεῖ νά σέ πειράξει, θείτσα, δυό χρονῶ κρασί, εἶπε ὁ Πατερούλης.

– 'Απ' τό στόμα σου καί στῆς Παρθένας τ' ἀφτί, ἀπάτησε ἡ γριά, καί πρόσθεσε:

– Γιά κοιτάξτε, κόρες μου, μήπως σᾶς βρῖσκεται κανένα κουάρτο γιά ν' ἀγοράσω τά κεράκια τῆς προσευχῆς, γιατί μέ τή διασύννη καί τή λαχτάρα πού εἶχα νά ρθῶ νά σᾶς πῶ γιά τό καλάθι, ξέχασα στό σπίτι τό πουγκί μου.

* 1 arroba = 11,5 κιλά

** 1 azumbre = 2,016 λίτρα

– Ἐχω ἐγώ νά σοῦ δώσω, κυρα-Κρασोकανάτα (αὐτό ἦταν τό ὄνομα τῆς γριάς), πετάχτηκε ἡ Εἰσπραξία. Νά, πάρε δυό κουάρτα. Μέ τό ἕνα ἀγόρασε ἕνα κεράκι γιά μένα κι ἀναψέ το στόν Ἀρχάγγελο Μιχαήλ· κι ἂν καταφέρεις ν' ἀγοράσεις δύο, ἀναψε τό ἄλλο στόν Ἀι-Βλάση. Αὐτοί οἱ δυό εἶναι οἱ προστάτες μου. Θά 'θελα δέβαια νά ἀναβες ἕνα καί στήν Ἀγία Φωτεινή, πού τῆς ἔχω ὑποχρέωση γιά κείνη τήν ἱστορία μέ τά μάτια μου, ἀλλά δέν ἔχω ἄλλα ψιλά. Δέν πειράζει ὅμως, ἄλλη φορά θά 'χω καί γιά τούς τρεῖς.

– Πολύ καλά θά κάνεις, κόρη μου, καί κοιτά νά μὴν κάνεις τσιγκουνιές· γιατί εἶναι πολύ σημαντικό νά ἀνάβεις τά κεράκια σου μόνη σου, πρὶν πεθάνεις, κι ὄχι νά περιμένεις νά στ' ἀνάψουνε οἱ κληρονόμοι κι οἱ πληρεξούσιοι.

– Σωστά τά λέει ἡ κυρα-Κρασोकανάτα, εἶπε ἡ Πηδηχτή. Καί βάζοντας τό χέρι στό πορτοφόλι, τῆς ἔδωσε ἀκόμα ἕνα κουάρτο καί τῆς παράγγειλε ν' ἀνάψει ἀκόμα δυό κεράκια στούς ἀγίους πού κατὰ τή γνώμη τῆς ἦταν οἱ πιό γενναιόδωροι κι οἱ πιό καταδεχτικοί. Κι ἡ Κρασोकανάτα ἔφυγε λέγοντάς τους:

– Χαρεῖτε τή ζωή σας τώρα πού εἴσαστε νέοι, παιδιά μου. Γιατί θά ρθοῦν τά γηρατειά, καί τότε θά κλαῖτε τίς εὐκαιρίες πού πήγανε χαμένες στή νιότη σας, ἔτσι ὅπως τίς κλαίω ἐγώ τώρα. Νά μὴν ξεχνάτε νά μέ μολογάτε στίς προσευχές σας, ὅπως δέν ξεχνάω κι ἐγώ, γιατί Ἐκεῖνος εἶναι πού μᾶς προστατεύει καί μᾶς φυλάει σέ τοῦτο τό ἐπικίνδυνο ἐπάγγελμα ἀπὸ τά ξαφνικά ρεσάλτα τῆς ἀστυνομίας.

Ἀφοῦ ἔφυγε ἡ γριά, καθίσανε ὅλοι γύρω ἀπ' τό στρῶ-

μα κι ἡ Εἰσπραξία ἄπλωσε τό σεντόνι γιά τραπεζομάντιλο. Τό πρῶτο πού ἔβγαλε ἀπ' τό καλάθι ἦταν ἓνα μεγάλο μάτσο ραπανάκια καί γύρω στίς δυό ντουζίνες πορτοκάλια καί λεμόνια. Μετά ἔβγαλε μιά μεγάλη γαδάθα μέ μπακαλιάρο τηγανητό, μισό κεφάλι φλαμανδέζικο τυρί, ἓνα βάζο μέ πεντανόστιμες ἐλιές, ἓνα πιάτο γαρίδες, ἓνα δουνό καθούρια μέ κάπαρη πνιγμένη στό πιπέρι, καί τρεῖς κάτασπρες φραντζόλες ἀπ' τή Γκαντούλ.* Οἱ συνδαιτημόνες, πού τελικά ἦταν δεκατέσσερις, δγάλανε τά μαχαίρια τους μέ τήν κίτρινη λαβή, ἐκτός ἀπ' τό Γωνίτσα πού ἔβγαλε τό κοντοσπάθι του. Στούς δυό ἡλικιωμένους μέ τά φανελένια ροῦχα καί στό Στριμάδη ἔλαχε ὁ κληρὸς νά κερνᾶνε τοὺς ἄλλους κρασί μέ τό γιγάντιο κύπελο ἀπὸ φελλό. Πρὶν προλάβουν ὅμως καλά καλά ν' ἀποτελειώσουν τήν ἐπίθεσή τους στά πορτοκάλια, τοὺς κόψανε τή χολή κάτι ἄγρια χτυπήματα στήν πόρτα. Ἀμέσως ὁ Πατερούλης τοὺς πρόσταξε νά σωπάσουν, μπῆκε στό δωματιάκι, ξεκρέμασε μιά ἀσπίδα, καί μέ τό χέρι στή λαβή τοῦ σπαθιοῦ του πλησίασε τήν πόρτα καί ρώτησε μέ βραχνή καί στεντόρεια φωνή:

– Ποιὸς εἶναι;

Ἀπέξω, μιά φωνή ἀποκρίθηκε:

– Μὴν ἀνησυχεῖτε, Πατερούλη, ἐγὼ εἶμαι ὁ Κονταρό-ξυλος, πρωινὴ φρουρά. Ἦρθα νά σᾶς πῶ ὅτι ἔρχεται κατὰ δῶθε ἡ Χουλιάνα ἡ Φεγγαροπρόσωπη, ξεμαλλιασμένη καί κλαμένη σά νά τή χτύπησε μεγάλη δυστυχία.

Πρὶν προλάβει ν' ἀποσώσει τά λόγια του, κατέφτασε

καί ἡ λεγάμενη, κι ὁ Πατερούλης, ἀκούγοντας τοὺς λυγμούς της, ἄνοιξε τήν πόρτα καί πρόσταξε τὸν Κονταρό-ξυλο νά γυρίσει στό πόστο του ἀφοῦ τὸν ἔβαλε νά ὑποσχεθεῖ ὅτι ἄλλη φορὰ θά εἰδοποιεῖ πιὸ πολιτισμένα καί μέ λιγότερο σαματά. Μπῆκε τότε μέσα ἡ Φεγγαροπρόσωπη, τάλε κουάλε μέ τίς ἄλλες δυὸ στήν ἐμφάνιση καί στό ἐπάγγελμα, μέ τά μαλλιά ξέπλεκα καί τό πρόσωπό της γεμάτο μελανιές. Μόλις πάτησε τό πόδι της στήν αὐλή, ἔπεσε κάτω ξερῇ. Ἡ Πηδηχτή κι ἡ Εἰσπραξία, πού ἀμέσως βαλθήκανε νά τή συνεφέρουν γυμνώνοντάς της τό στῆθος, τή βρήκανε καταμελανιασμένη ἀπ' τό πολὺ ξύλο. Τῆς ρίξανε τότε νερό στό πρόσωπο κι ἀμέσως αὐτὴ συνῆλθε κι ἄρχισε νά μιλάει:

– Ἀπὸ τῆ Θεῖα Δίκη κι ἀπὸ τοὺς δικαστὲς τοῦ Βασιλιᾶ νά τό ἔθρει αὐτός ὁ ξεφτυλισμένος λωποδύτης, αὐτός ὁ λιπόψυχος ψιλικατζής, αὐτός ὁ σιχαμερὸς ψειριάρης πού ἐγὼ τὸν ἔσωσα ἀπ' τὴν κρεμάλα πιὸ πολλές φορές ἀπ' ὅσες τρίχες ἔχει ἡ γενειάδα του! Ἀχ, ποῦ ἔπεσα ἡ καημένη! Κοιτᾶτε γιὰ ποιὸν ἔχασα καί σπατάλησα τά νιάτα μου καί τό ἄνθος τῆς ἡλικίας μου, γιὰ ἓνα ἀπάνθρωπο κάθαγμα, ἓναν ἀμετανόητο τραμποῦκο!

– Ἡσύχασε, Φεγγαροπρόσωπη, κι ἐγὼ εἶμαι δῶ γιὰ ν' ἀποδώσω δικαιοσύνη, εἶπε ὁ Πατερούλης. Πές μας ποιὸ εἶναι τό παράπονό σου καί νά ᾽σαι σίγουρη ὅτι πιὸ πολλὴ ὥρα θά κάνεις ἐσύ νά μᾶς τό διηγηθεῖς παρὰ ἐγὼ νά σέ δικαιώσω. Μήπως ἔγινε τίποτα μέ τὸν προστάτη σου; Γιατί ἂν εἶν' ἔτσι καί ζητᾶς ἐκδίκηση, τότε δὲν ἔχεις παρὰ ν' ἀνοίξεις τό στόμα σου.

– Προστάτης νά σοῦ πετύχει! ἀπάντησε ἡ Χουλιάνα. Κάλιο νά μέ προστατεύει ἡ ἴδια ἡ κόλαση παρὰ τοῦτος

* Gandul: χωριό κοντὰ στή Σεβίλλη.

ὁ θρασύδειλος ψευτοπαλικαράς. Νά ξαναφάω ἐγὼ τώρα ψωμί ἀπ' τὸ ἴδιο τραπέζι ἢ νά ξαναπλαγιάσω μαζί του; Χίλιες φορές καλύτερα νά μοῦ κατασπαράξουνε τίς σάρκες τὰ τσακάλια, ἔτσι πού μοῦ τίς κατάντησε. Νά, κοιτάξτε!

Καί σηκώνοντας τή φούστα μέχρι τὰ γόνατα καί λίγο παραπάνω, ἄφησε νά φανοῦν οἱ γάμπες της πού ἦταν γεμάτες σημάδια.

– Νά πῶς μέ κατάντησε αὐτός ὁ ἀχάριστος ὁ Λιμοκοντόρος, κι ἄς μοῦ χρωστάει πιό πολλά κι ἀπ' ὅσα στήν ἴδια τή μάνα πού τόν γέννησε. Καί γιατί νομίζετε πῶς τό 'κανε; Νά πéis πῶς τοῦ 'χα δώσει κάποια ἀφορμή; Οὔτε κατά διάνοιαν. Τό 'κανε, πού λέτε, γιατί ἔπαιξε χαρτιά κι ἔχανε, καί μοῦ 'στείλε τήν ὀρντινάτσα του τόν 'Αφρούλη νά ζητήσει τριάντα ριάλια, κι ἐγὼ τοῦ 'στείλα μόνο εἰκοσιτέσσερα, πού ἡ δουλειά κι ὁ μόχθος πού μοῦ κοστίσανε σίγουρα θά μετρήσουν στήν ἀφεςσι τῶν ἀμαρτιῶν μου στὸν οὐρανό. Κι αὐτός, γιὰ νά μ' ἀνταμείψει γιὰ τήν εὐγένεια καί τή συμπαράσταση πού τοῦ 'δειξα, καί μέ τήν ὑποψία ὅτι τοῦ κρύβω μερικά ἀπ' τὰ λεφτά πού ἔκανε νά παίρνει ἀπὸ μένα, μέ ἔβγαλε σήμερα τό πρωί στά χωράφια πίσω ἀπὸ τὸ Βασιλικό Κῆπο κι ἐκεῖ, ἀνάμεσα στὶς ἐλιές, μέ ξεγύμνωσε κι ἄρχισε νά μέ βαράει μέ τή ζώνη του, χωρίς νά κάνει καν τὸν κόπο νά βγάλει ἀπὸ πάνω τὰ σιδερικά –πού νά τὸν δῶ στά σίδερα καί σέ θαθὺ μπουντρούμι, τὸν ἀληταρά!– καί σταμάτησε μόνο ὅταν μέ νόμιζε πεθαμένη. "Ὅλ' αὐτὰ πού λέω εἶναι ἀληθινά, καί μάρτυράς μου οἱ κοκκινίλες πού σᾶς ἔδειξα.

Μέ τὰ λόγια αὐτά, ἄρχισε νά ὑψώνει τή φωνή καί νά

ζητάει ἱκανοποίηση, πράγμα πού τῆς τό ξαναὑποσχέθηκε καί ὁ Πατερούλης καί ὅλοι οἱ μπράδοι πού ἦταν ἐκεῖ.

Ἡ Εἰσπραξία τὴν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι κι ἄρχισε νά τὴν παρηγορεῖ, λέγοντας ὅτι κι αὐτὴ θά ἔδινε εὐχαρίστως ὅ,τι πιό πολὺτιμο εἶχε, φτάνει νά τῆς συνέβαινε τὸ ἴδιο μέ τὸν δικό της ἀγαπητικό.

– Γιατί πρέπει νά μάθεις, εἶπε, ἂν δέν τό ξέρεις κιόλας, ἀδερφή μου Φεγγαροπρόσωπη, ὅτι ὅποιος ἀγαπάει παιδεύει, κι ὅταν αὐτοὶ οἱ θάναυσοι μᾶς γροθοκοπᾶνε, μᾶς μαστιγώνουνε καί μᾶς κλοτσᾶνε, αὐτό εἶναι σημάδι ὅτι μᾶς λατρεύουν. Ἡ μήπως δέν τὰ λέω σωστά; Βάλε τὸ χέρι στήν καρδιά καί πές μου: μετὰ ἀπ' τὴν τιμωρία καί τὸ ξύλο, ὁ Λιμοκοντόρος δέ σοῦ εἶπε οὔτε μιά τρυφερὴ λέξη;

– Ἄν μοῦ εἶπε λέει! κλαψούρισε ἡ Φεγγαροπρόσωπη. Ἐκατὸ χιλιάδες φορές προσπάθησε νά μέ καλοπιᾶσει. Ὁρκίστηκε μάλιστα ὅτι θά θυσιάζε τὸ ἓνα δάχτυλο τοῦ χεριοῦ του, ἂν τὸν ἀκολουθοῦσα στοῦ σπίτι του. Καί πού νά σοῦ πῶ καί τὸ ἄλλο: τὴν ὥρα πού μ' ἔσπαγε στοῦ ξύλο, μοῦ φάνηκε πῶς τοῦ ἤρθανε δάκρυα στά μάτια.

– Νά μὴν ἀμφιβάλλεις καθόλου γι' αὐτό, ἀπάντησε ἡ Εἰσπραξία. Ἐκλαιγε ἀπ' τὴ στεναχώρια του πού σέ εἶχε καταντήσει ἔτσι. Γιατί, πῶς νά τό κάνουμε, οἱ ἄντρες εἶναι πάντα ἴδιοι: δέν προλαβαίνουν νά κάνουν μιά λαδιά, κι ἔχουνε κιόλας μετανιώσει. Ἐδῶ εἶσαι κι ἐδῶ εἶμαι ἀδερφοῦλα: πρὶν ἀκόμα φύγουμε ἀπὸ δῶ, νά δεῖς πού θά 'ρθεῖ νά πέσει στά πόδια σου σάν πρόβατο, νά σοῦ ζητήσει συχώρεση γιὰ ὅλα τὰ περασμένα.

– Σᾶς δίνω τὸ λόγο μου, εἶπε ὁ Πατερούλης, ὅτι δέ θά περάσει τὸ κατώφλι μου αὐτός ὁ ξεβράκωτος φοβητσιᾶ-

ρης, αν πρώτα δέ δηλώσει μετάνοια γι' αυτό που έκανε. Πώς τόλμησε ν' απλώσει χέρι στο πρόσωπο και στο κορμί της Φεγγαρόπροσωπης, που σέ αγνότητα και είσπραξις μπορώ νά πω ότι φτάνει ακόμα και την ίδια την Είσπραξία, που έδω μπροστά της θέλω νά τό δηλώσω ότι μεγαλύτερο έπαινο απ' αυτόν εγώ δέ μπορώ νά σκεφτώ.

- "Αχ! στέναξε τότε ή Χουλιάνα. Σας θερμοπαρακαλώ, Πατερούλη, μή μου τόν κακολογάτε τόν τρισκατάρατο! Μπορεί νά είναι έλεεινός και τρισάθλιος, εγώ όμως τόν αγαπάω πιότερο κι απ' τά ίδια μου τά φυλλοκάρδια, και τά λόγια που από καλή καρδιά μου είπε ή φίλη μου ή Είσπραξία είναι σά νά φέρανε την ψυχή μου στη θέση της. Σκέφτομαι στ' αλήθεια νά πάω νά τόν δω.

- "Αν θέλεις τή γνώμη μου, δέν πρέπει νά τό κάνεις, τή συμβούλεψε ή Είσπραξία, γιατί τότε αυτός θά εξαχρειωθεί, θά τό πάρει άπάνω του, και μετά θά σέ πηγαίνει και θά σέ φέρνει σά σκουπίδι. "Ηρέμησε, αδερφούλα, και δέ θ' άργήσεις νά τόν δεις νά φτάνει μετανιωμένος όπως σου είπα. Και στην άπίθανη περίπτωση που δέ θά ρθει, έμεις θά του γράψουμε ένα γράμμα ποιητικό που θά τόν κάνει νά χύσει μαύρο δάκρυ.

- Αυτό μάλιστα, συμφώνησε ή Φεγγαροπρόσωπη. "Έχω χιλιάδες πράματα νά του σούρω!

- Κι εγώ θά κάνω τό γραμματέα, αν χρειαστεί, είπε ό Πατερούλης. Μπορεί νά μήν έχω ποιητική φλέβα, αν σφιχτώ όμως μπορώ νά σκαρώσω δυό χιλιάδες στιχάκια στο άψε σήσε. Κι αν δέ θγοϋνε τής προκοπής, έχω ένα φίλο μπαρμπέρη, μεγάλο ποιητή, που μπορεί νά μάς συνθέσει κατεδατά ό,τι ώρα του πούμε. Τέλος πάντων, άς αποτελειώσουμε τώρα τό άρχινισμένο πρωινό μας,

και τά υπόλοιπα τά βρίσκουμε άργότερα.

Η Χουλιάνα υπάκουσε στον άρχηγό άδιαμαρτύρητα, κι έτσι όλοι ξαναπιάσανε τό φαγοπότι ώσπου, λίγο άργότερα, απ' τό καλάθι έμεινε μόνο ό πάτος κι απ' τό κρασί μιά τελευταία σταγόνα. Οί ήλικιωμένοι ήπιανε ών οϋκ έστιν αριθμός, κι οί νέοι τό κατά δύναμιν. "Όσο για τίς κυράδες, κατεβάζανε τρία τρία τά ποτήρια σάν κυριελέησον.* Κάποια στιγμή, οί ήλικιωμένοι ζήτησαν άδεια νά φύγουνε, κι ό Πατερούλης τούς τήν έδωσε δεσμεύοντάς τους νά επιστρέψουν και νά δώσουν αναφορά μέ τό νί και μέ τό σίγμα για όσα νόμιζαν πώς θά μπορούσαν νά αποδειχτούνε χρήσιμα στο άδελφάτο. Αυτοί αποκριθήκανε ότι θά κάνουνε τή δουλειά τους μέ μεγάλη προσοχή όπως πάντα, και φύγανε.

Ο Γωνίτσας, που απ' τή φύση του ήταν περίεργος, άφου πρώτα ζήτησε ταπεινά τήν άδεια, ρώτησε τόν Πατερούλη τί ρόλο παίζανε στην άδελφότητα αυτοί οί δύο τόσο σοβαροί και σεβάσμιοι γκριζομάλληδες. Ο άρχηγός του άπάντησε ότι στη δικιά τους γλώσσα, στά χερμανίστικά τους δηλαδή, τούς λέγανε «λαγωνικά» γιατί ή δουλειά τους ήταν νά κόβουνε δόλτες όλη μέρα στην πόλη και νά «μυρίζονται» σέ ποιά σπίτια άξιζε τόν κόπο νά κάνουν ρεσάλτο τή νύχτα. Επίσης, παρακολουθούσαν όσους σηκώνανε λεφτά απ' τό χρηματιστήριο ή απ' τό νομισματοκοπείο, και βλέπανε που τά πήγαιναν, ή ακόμα και που τά βάζανε. Μόλις έντοπίζανε τό σπίτι, μετρούσαν τό πάχος του τοίχου και προσδιόριζαν τό κα-

* Μέ τήν καθαρεύουσα αποδίδονται τά λατινικά του κειμένου.

ταλληλότερο μέρος για τις περιστεροφωλιές, δηλαδή τις τρύπες στον τοίχο που θά διευκόλυναν την είσοδο. Καταλήγοντας, είπε πώς ήτανε σχεδόν τὰ πιό χρήσιμα πρόσωπα του ἀδελφάτου, καί πώς ἀπ' τὰ κλεμμένα τῶν σπιτιῶν πού σταμπάριζαν, κρατούσανε τό ἕνα πέμπτο γιά πάρτη τους, ὅπως κάνει κι ὁ Μεγαλειότατος μέ τούς θησαυρούς. Ἐννοεῖται πώς ἦταν ἄνθρωποι εἰλικρινέστατοι καί τιμιότατοι, μέ δύο ὑποδειγματικό καί ὄνομα στήν κοινωνία, πού φοβόντουσαν τό Θεό καί τή συνείδησή τους καί κάθε μέρα παρακολουθοῦσαν τή λειτουργία μέ περισσή εὐλάβεια.

– Μερικοί μάλιστα ἀπ' αὐτούς, καί εἰδικά οἱ δύο πού μόλις φύγανε, εἶναι τόσο ἀφοσιωμένοι, πού ἀρκοῦνται σέ πολύ λιγότερα ἀπ' αὐτά πού τούς πέφτουνε σύμφωνα μέ τόν κώδικά μας. Εἶναι δυό ἄλλοι, χαμάληδες τό ἐπάγγελμα, πού ἔτσι ὅπως μπαινοβγαίνουν συνέχεια σ' ἕνα σωρό σπίτια, ξέρουν ἀπέξω κι ἀνακατωτά ὅλες τίς εισόδους καί τίς ἐξόδους, κι ἀπ' αὐτές ποιές βολεύουνε καί ποιές ὄχι.

– Ὅλ' αὐτά εἶναι καταπληκτικά, εἶπε ὁ Γωνίτσας. Καί τί δέ θά 'δινά νά μπορούσα κι ἐγώ νά φανῶ χρήσιμος σέ μιά τόσο ἐξαιρετική ἀδελφότητα!

– Ὁ οὐρανός πάντα ἐκπληρώνει τίς ἀγαθές ἐπιθυμίες, εἶπε ὁ Πατερούλης.

Ἐκεῖ πού τὰ λέγαν αὐτά, χτύπησε ἡ πόρτα. Βγήκε ὁ Πατερούλης νά δεῖ ποιός εἶναι, ὁπότε μιά φωνή εἶπε:

– Ἀνοίξτε μου, Πατερούλη, ὁ Λιμοκοντόρος εἶμαι. Στό ἄκουσμα τῆς φωνῆς αὐτῆς, ἡ Φεγγαροπρόσωπη σήκωσε τή δική της σέ ὕψη δυσθεώρατα καί εἶπε:

– Μήν τόν ἀφήσετε νά μπεῖ, Πατερούλη! Μήν ἀνοίγετε

τὴν πόρτα σ' αὐτό τό μαρινέρο τῆς Ταρπέγιας,* αὐτό τό τετράποδο κῆτος.**

Οἱ φωνές δέν πτοήσανε τόν Πατερούλη, πού ἄνοιξε τὴν πόρτα στό Λιμοκοντόρο κάνοντας τή Φεγγαροπρόσωπη νά πεταχτεῖ ἄπάνω καί νά χωθεῖ τρέχοντας στό δωματιάκι μέ τίς ἀσπίδες ὅπου, κλείνοντας τὴν πόρτα πίσω της, ἄρχισε νά στριγκλίζει:

– Πάρτε τὴν ἀπὸ μπροστά μου αὐτὴ τὴ διαολόφατσα, αὐτό τό δῆμιο τῶν ἀδικημένων, αὐτό τό σκιάχτρο τῶν ἀθῶων περιστεριῶν.

Ὁ Σιδεροχέρης κι ὁ Κουτσουροκέφαλος συγκρατοῦσαν τό Λιμοκοντόρο, πού ἤθελε σώνει καί καλὰ νά μπεῖ ἐκεῖ πού ἦταν ἡ Φεγγαροπρόσωπη. Βλέποντας ὥστόσο πὼς δέν τόν ἄφηναν, φώναζε ἀπέξω:

– Φτάνει πιά, θυμωμένο μου μωρό! Σέ ἱκετεύω, σταμάτα, ἀκόμα κι ἂν πρόκειται νά σέ παντρευτῶ γι' αὐτό.

– Ἐγὼ νά σέ παντρευτῶ, τραμποῦκο! ἀπάντησε ἡ

* Μαρινέρο τῆς Ταρπέγιας: οὐσιαστικά ἀμετάφραστη παρανόηση ἐνὸς λαϊκοῦ τραγουδιοῦ τῆς ἐποχῆς:

*Mira Nero de Tarpeya
A Roma cómo se ardia;
Gritos dan niños y viejos
Y él de nada se dolia.*

(Κατὰ προσέγγιση σημαίνει: «Κοιτάει ὁ Νέρωνας ἀπ' τὴν Ταρπέγια/τὴ Ρώμη πού καίγεται./Τὰ μωρά κι οἱ γέροι στριγκλίζουνε/ἄλλ' αὐτὸς σημασία δέ δίνει».)

** Κῆτος: ἐννοεῖ κτῆνος· γλωσσικὴ παραδρομὴ τῆς Φεγγαροπρόσωπης.

Φεγγαροπρόσωπη. Κοίτα κόσμε τί χορδή πάει ν' άγγίξει! Μήπως σου πέρασε, ρέ, ή ιδέα ότι μετά άπ' όλα αυτά θά σέ παντρευτώ κιόλας; Άπό τά σένα, κάλλιο μ' ένα φτώμα στο ίδιο κρεβάτι!

— Έλα μωρή, νά τελειώνουμε και περνάει ή ώρα... Κοίτα, μήν παίρνεις άέρα πού μέ βλέπεις νά μιλάω έτσι μαλακά και νά σου προσπέφτω μετανιωμένος. Γιατί άν μ' άνέβει πάλι τό αίμα στο κεφάλι, δέ σέ σώζει ούτε ή Σκύλα ούτε ή Χάρυβδη. Άντε, λοιπόν, ξεθύμωσε νά ξεθυμώσουμε όλοι μας, μή μās πάρει ό διάολος και μās σηκώσει!

— Άν πρόκειται νά σέ πάρει έσένα και νά σέ πάει στόν άγύριστο, νά τοῦ πληρώσω και τά μεταφορικά! Φτάνει μόνο νά μή σέ ξαναδω στα μάτια μου.

— Δέν τά 'λεγα εγώ; είπε ό Λιμοκοντόρος. Μά τήν πίστη μου, μου μυρίζεται ότι ή κυρα-Γοργόνα θά μ' αναγκάσει νά δώσω ρέστα μέ σκάρτο φύλλο.

Όπότε ό Πατερούλης μπήκε στή μέση:

— Όταν είμαι εγώ έδω, δέ θέλω ύπερβολές: ή Φεγγαροπρόσωπη θά βγει, όχι μέ τίς άπειλές, αλλά από άγάπη για μένα, κι όλα θά πάνε μία χαρά. Γιατί οί καθγάδες ανάμεσα σέ όσους αγαπιούνται γίνονται αίτία μεγάλης αγαλλίασης όταν τά ξαναφτιάχνουνε. Φεγγαροπρόσωπη, μωρό μου, Χουλιανίτα μου. Έλα έξω για χάρη μου, κι εγώ θά φροντίσω νά σου ζητήσει συγνώμη ό Λιμοκοντόρος γονατιστός.

— Άν πράγματι τό κάνει αυτό, είπε ή Πηδηχτή, όλες θά πάρουμε τό μέρος του και θά παρακαλέσουμε τή Χουλιάννα νά βγει έδω έξω.

— Άν μου ζητάνε νά υποχωρήσω μέ σκοπό τή μείωση

τῆς προσωπικότητάς μου, είπε ό Λιμοκοντόρος, δέ θά τό κάνω ούτε μπροστά σ' ένα σύνταγμα έλβετών μισθοφόρων. Άν όμως μου τό ζητάτε επειδή τό θέλει ή Φεγγαροπρόσωπη, τότε όχι μόνο στά γόνατα νά πέσω, αλλά και στο γκρεμό νά ριχτώ μέ τό κεφάλι για χάρη της.

Ό Σιδεροχέρης κι ό Κουτσουροκέφαλος χαχανίσανε μ' αυτό τό τελευταίο, όποτε ό Λιμοκοντόρος έγινε θηρίο νομίζοντας ότι τοῦ κάνουν πλάκα, και μέ έκδηλο θυμό στή φωνή είπε:

— Όποιος γελάσει, ή τοῦ πέρασε άπ' τό μυαλό νά γελάσει μ' αυτά πού εγώ κι ή Φεγγαροπρόσωπη λέμε ό ένας στόν άλλο, είναι ρουφιάνος! Κι είναι ρουφιάνος τόσες φορές, όσες γέλασε ή σκέφτηκε νά γελάσει, όπως είπα προηγουμένως.

Οί σκοτεινές κι αίμοβόρες ματιές πού ανταλλάξανε οί δυό μπράδοι, δείξανε στόν Πατερούλη ότι άν δέν έκανε κάτι άμέσως, θά είχανε κακά ξεμπερδέματα. Μπήκε λοιπόν ανάμεσά τους και είπε:

— Άρκετά μέχρις έδω, κύριοι. Τά πολλά λόγια είναι φτώχεια, γι' αυτό τέρμα οί κουβέντες! Άλλωστε άφου όσα ειπώθηκαν δέν άφορούσανε κανέναν από μās, δέν ύπάρχει λόγος νά τά παίρνετε προσωπικά.

— Είμαστε σίγουροι, άπάντησε ό Κουτσουροκέφαλος, ότι αυτοί οί ύπαινιγμοί δέν ειπώθηκαν για μās. Κι άν μās περνούσε ή ύποψία ότι ειπώθηκαν, τότε ντέφι έχουμε και ξέρουμε και νά τό παίζουμε.

— Κι εμείς έχουμε ντέφι, Κουτσουροκέφαλε, άπάντησε ό Λιμοκοντόρος, και ξέρουμε νά θροντάμε και τά πούλια του, άν λάχει. Είπα πώς όποιος κοροϊδεύει είναι ρουφιάνος, κι όποιος διαφωνεί άς έρθει έξω μαζί μου.

γιατί ὁ πραγματικός ἄντρας σέβεται τό λόγο του, κι ἄς εἶναι τό σπαθί του μιά πιθαμή κοντότερο.

* Καί μ' αὐτά τά λόγια τράθηξε πρὸς τὴν πόρτα. Μόλις ἡ Φεγγαροπρόσωπη, πού τ' ἄκουγε ὅλα ἀπὸ μέσα, κατάλαβε πὼς ἔφευγε θυμωμένος, βγήκε ἔξω καί φώναξε:

– Κρατᾶτε τον νά μή φύγει, γιατί θά κάνει πάλι τά δικά του! Δέ βλέπετε πὼς φεύγει θυμωμένος; Ὅταν θυμώνει γίνεται πραγματικός Ἰούδας Μακαραῖος στήν ἀποκοτιά. Γύρνα πίσω, νταή μου ἐσύ, καμάρι καί περηφάνια μου!

Γιά νά τόν συγκρατήσῃ, τόν ἄρπαξε ἀπ' τὴν κάπα καί, μέ τὴ βοήθεια τοῦ Πατερούλη, κατάφερε νά τόν σταματήσῃ. Οἱ δύο μπράβοι δέν ἤξεραν ἂν πρέπει νά θυμώσουνε ἢ ὄχι, καί περιμένανε νά δοῦν τί θά κάνει ὁ Λιμοκοντόρος. Αὐτός, βλέποντας τόν Πατερούλη καί τὴ Φεγγαροπρόσωπη νά τόν παρακαλᾶνε, γύρισε λέγοντας:

– Οἱ φίλοι δέν πρέπει ποτέ νά τσαντίζουμε τοὺς φίλους, οὔτε νά τοὺς κάνουν πλάκα, ἰδιαίτερα ὅταν βλέπουμε ὅτι οἱ φίλοι τσαντίζονται.

– Δέν ὑπάρχει ἐδῶ κανένας φίλος, ἀπάντησε ὁ Σιδεροχέρης, πού νά θέλῃ νά τσαντίσῃ ἢ νά δουλέψῃ ἄλλο φίλο. Καί μᾶς καί ὅλοι εἵμαστε φίλοι, ἄς δώσουμε σά φίλοι τά χέρια.

Τότε ὁ Πατερούλης εἶπε:

– Ὅλοι σας μιλήσατε σάν πραγματικοί φίλοι, γι' αὐτό καί σά φίλοι ἄς δώσουμε φιλικὰ τά χέρια.

Δώσανε τότε τά χέρια, κι ἡ Πηδηχτή βγάζοντας τό ἓνα τῆς τσόκαρο ἄρχισε νά τό χτυπάει σά νά ἦταν ντέφι. Ἡ Εἰσπραξία πῆρε μιά ὀλοκαίνουργια σκούπα πού ἔτυχε νά βρίσκεται ἐκεῖ δίπλα, καί ξύνοντάς την ἔβγαλε ἓναν

ἦχο πού, ἂν καί βραχνός καί τραχύς, ταίριαζε μέ τόν ἦχο τοῦ τσόκαρου. Ὁ Πατερούλης ἔσπασε ἓνα πιάτο καί ἔφτιαξε δυό κλακέτες, πού τίς ἔβαλε ἀνάμεσα στά δάχτυλά του καί τίς χτυποῦσε μέ περισσὴ δεξιOTEχνία κρατώντας τό ἴσο στή σκούπα καί τό τσόκαρο.

Ὁ Γωνίτσας κι ὁ Ψαλιδούλης τὰ χάσανε μ' αὐτὴ τὴν καινούργια χρῆση τῆς σκούπας, γιατί ποτέ πρὶν δέν εἶχανε δεῖ κάτι τέτοιο. Ὁ Σιδεροχέρης τό πρόσεξε καί τοὺς εἶπε:

– Ἀπορεῖτε μέ τὴ σκούπα; Δίκιο ἔχετε, γιατί δέν ὑπάρχει στὸν κόσμο μουσικὴ πιό γρήγορη, πιό εὐκόλη καί φτηνὴ ἀπ' αὐτὴν ἐδῶ. Ἄκουσα μάλιστα πρόσφατα νά λέει ἓνας φοιτητὴς ὅτι οὔτε ὁ Κορυφείας πού ἔβγαλε τὴν Εὐρυδίκη ἀπ' τὴν Κόλαση, οὔτε ὁ Μαρίωνας πού ἀνέβηκε στό δελφίνι καί βγήκε στή στεριά σά νά καθάλουσε νοικιασμένο μουλάρι, οὔτε κι ὁ ἄλλος ὁ μεγάλος μουσικός πού ἔχτισε μιά πόλη μέ ἑκατὸ πύλες καί ποιὸς ξέρεῖ πόσες πορτοῦλες,* δέ φτιάξανε καλύτερο εἶδος μουσικῆς, τόσο εὐκόλο νά μαθευτεῖ καί νά παιχτεῖ, χωρὶς τὰστα, κλειδιά καί χορδές, καί χωρὶς νά χρειάζεται νά βρίσκεις τόν τόνο. Καί νά σκεφτεῖτε πὼς τὴν ἀνακάλυψε ἓνα παλικάρι ἀπ' τὴν πόλη μας, πού κανυχιέται πὼς εἶναι πραγματικός Ἑκτορας στή μουσικὴ. Στό λόγο τῆς τιμῆς μου δηλαδή.

– Ἐγὼ σέ πιστεύω, ἀπάντησε ὁ Γωνίτσας. Ἄς ἀκούσουμε ὅμως αὐτά πού θά μᾶς τραγουδήσουνε οἱ μουσικοὶ

* Ἐννοεῖ τὸν Ἀμφίωνα, γιὸ τοῦ Δία, πού ἔχτισε τὰ τεῖχη τῆς Θήβας μέ μόνο τό παίξιμο τῆς λύρας του.

μας. Ἡ Εἰσπραξία μόλις ἔφτυσε, σημάδι πὼς πρόκειται νά τραγουδήσει.

Πράγματι, ὁ Πατερούλης τὴν εἶχε παρακαλέσει νά τραγουδήσει μερικές σεγιδίγιες* ἀπ' αὐτές πού ἦτανε τῆς μόδας. Αὐτὴ πού ἄρχισε πρώτη ὥστόσο ἦταν ἡ Πηδηχτούλα, πού μέ λεπτή καί τρεμουλιαστή φωνή τραγούδησε τό παρακάτω:

*Ἐνας ροῦσος σεβιλιάνος ἀπ' τὴν πόλη
μοῦ 'χει κάψει τὴν καρδιά μου ὅλη.*

Μετά ἀκολούθησε ἡ Εἰσπραξία:

*Ἀδγαλτο μελαχρινάρι
ποιά κυρά θέ νά σέ πάρει.*

Κι ἀμέσως μετά ὁ Πατερούλης, μπαίνοντας δυνατὰ μέ τίς κλακέτες του, τραγούδησε:

*Τά καβαδάκια τῆς ἀγάπης σά σιγάσουν
αἱ φίλοι τοῦ θυμοῦ τὴ λήξη θά γιορτάσουν.*

Θέλοντας ἡ Φεγγαροπρόσωπη νά δείξει ὅπωςδὴποτε τὴ χαρὰ της, ἄρπαξε ἓνα δεῦτερο τσόκαρο καί βάλθηκε νά χορεύει καί νά συνοδεύει τοὺς ὑπόλοιπους τραγουδώντας:

* Seguidilla: σεβιλλιάνικη μαντινάδα.

*Σταμάτα, λυσσασμένε, πιά σέ μένα νά ξεσπᾷς
τὴν ἴδια σου τὴ σάρκα μὴ χτυπᾷς.*

– Νά λείπουν οἱ ὑπαινιγμοὶ στά τραγούδια, εἶπε ἀμέσως ὁ Λιμοκοντόρος, καί δέν ὑπάρχει λόγος νά θίγετε παλιές ἱστορίες. Ὅ,τι ἔγιν' ἔγινε, ἐμεῖς ἀλλάζουμε πορεία καί τέρμα.

Ὅλα δείχνανε ὅτι δέ σκόπευαν νά παρατήσουν τό τραγούδι τόσο γρήγορα, ἂν κάποιος δέ χτυποῦσε διαστικά τὴν πόρτα. Βγῆκε ὁ Πατερούλης νά δεῖ ποιὸς εἶναι, κι ὁ σκοπὸς τοῦ εἶπε ὅτι στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου ἔσκασε μύτη ὁ Διευθυντὴς τῆς Χωροφυλακῆς μέ τοὺς δυὸ οὐδέτερους χωροφυλάκους, τὸν Ἀραχνο καί τό Γεράκι. Μόλις τ' ἀκούσανε αὐτό οἱ μέσα, ἀναστατωθήκανε σέ τέτοιο βαθμό, πού ἡ Φεγγαροπρόσωπη κι ἡ Πηδηχτὴ φόρέσανε τὰ τσόκαρά τους ἀνάποδα, ἡ Εἰσπραξία παρήτησε τὴ σκούπα κι ὁ Πατερούλης τίς κλακέτες του. Ἡ μουσικὴ ἔσθησε σέ ταραγμένη σιωπή. Ὁ Κουτσουροκέφαλος κατὰπτε τὴ γλώσσα του, ὁ Λιμοκοντόρος ἔμεινε μ' ἀνοιχτό τό στόμα σά χάνος, κι ὁ Σιδεροχέρης τὰ ἔχασε τελείως. Ἀμέσως ὅλοι ἐξαφανιστήκανε σκαρφαλώνοντας στίς ταρατσες καί στίς σκεπὲς προσπαθώντας νά περάσουν σέ πλαϊνὰ δρομάκια καί νά τό σκάσουνε. Ποτέ ξαφνικὴ μπάταριά ἀρκεδούζιου ἢ βροντερός κεραυνὸς δέν τρόμαξε σμάρι ἀνύποπτων περιστρεφῶν, ὅσο κατατρόμαξε καί κατατάραξε ὅλην αὐτὴ τὴν ἐκλεκτὴ ὁμήγυρη, αὐτοὺς τοὺς ἐξαιρετικούς κυρίους, τό νέο τῆς ἐμφάνισης τοῦ Διευθυντῆ τῆς Χωροφυλακῆς. Οἱ δυὸ νεοφῶτιστοι, ὁ Γωνίτσας κι ὁ Ψαλιδούλης, μὴν ξέροντας τί νά κάνουν, μείνανε στὴ θέση τους περιμένοντας νά δοῦν ποῦ θά κα-

τέλγηε ή ξαφνική αυτή επίδρομή. Δέ χρειάστηκε νά περιμένουνε πολύ, γιατί σύντομα γύρισε ό σκοπός καί τούς είπε ότι ό Χωροφύλακας πέρασε από μακριά, χωρίς νά δείξει τό παραμικρό σημάδι ύποψίας.

Έκει πού έδινε τήν αναφορά του ό σκοπός στόν Πατερούλη, έφτασε ένας νεαρός εύγενής ντυμένος μέ ρούχα καθημερινά, «τής γειτονιάς» όπως τά λένε συνήθως. Ό Πατερούλης τόν έμπασε μέσα καί παράγγειλε νά κατεβούνε ό Κουτσουροκέφαλος, ό Σιδεροχέρης, ό Λιμοκοντόρος καί κανένας άλλος. Έχοντας μένει στην αύλή, ό Γωνίστας κι ό Ψαλιδούλης μόρρεσαν ν' ακούσουν όλη τή συζήτηση ανάμεσα στόν Πατερούλη καί τόν νεοφερμένο, ό όποιος ζητούσε τό λόγο γιατί αυτό πού είχαν συμφωνήσει δέν έγινε όπως είχαν πει. Ό Πατερούλης απάντησε ότι ακόμα δέν ήξερε τί είχε γίνει, αλλά ό αρμόδιος πού είχε αναλάβει νά διεκπεραιώσει τή δουλειά ήταν έδω καί μπορούσε ό ίδιος νά δώσει τίς απαραίτητες εξηγήσεις. Εκείνη τή στιγμή κατέδηκε ό Κουτσουροκέφαλος, κι ό Πατερούλης τόν ρώτησε αν είχε εκπληρώσει τό έργο πού του είχε ανατεθεί, τό δεκατετραπλό χάραγμα.

– Ποιό χάραγμα; ρώτησε ό Κουτσουροκέφαλος. Εκείνου του έμπορα πού μένει στό σταυροδρόμι;

– Αυτό ακριβώς, είπε ό επισκέπτης.

– Έ, λοιπόν, απάντησε ό Κουτσουροκέφαλος, τόν περίμενα νύχτα στην πόρτα του σπιτιού του μέχρι πού ήρθε λίγο πριν απ' τήν προσευχή. Τόν πλησίασα, γραδάρισα τό μούτρο του μέ τό μάτι καί είδα ότι ήτανε τόσο μικρό, πού ήταν αδύνατο νά χωρέσει δεκατέσσερις μαχαιριές· βλέποντας τήν αδυναμία μου νά δυνηθώ νά εκτελέσω τήν αποστολή μου καί νά ακολουθήσω τίς διευθυντήριες

γραμμές πού είχα...

– Θέλετε νά πείτε ασφαλώς κατευθυντήριες γραμμές, είπε ό επισκέπτης. Όχι «διευθυντήριες».

– Ναί, αυτό ήθελα νά πω καί γώ, απάντησε ό Κουτσουροκέφαλος. Λέω λοιπόν ότι, βλέποντας πώς σ' αυτό τό μπασμένο καί λειψό μούτρο δέ χωρούσαν οι συμφωνημένες μαχαιριές, είπα μιās κι είχα πάει μέχρις εκεί νά δώσω τίς μαχαιριές σ' ένα λακέ του. Καί μά τήν πίστη μου, πρόκειται γιά χάραγμα πρώτης, νά πούμε.

– Έγώ θά προτιμούσα, είπε ό επισκέπτης, νά φάει τό άφεντικό μιá έφταπλή, παρά ό ύπηρέτης μιá δεκατετραπλή. Δέ σās κρύβω πώς θεωρώ τόν έαυτό μου ριγμένο, αλλά τέλος πάντων. Δέ χάθηκε ό κόσμος γιά τριάντα δουκάτα πού έδωσα. Σās φιλω τό χέρι, κύριοί μου.

Καί μέ τά λόγια αυτά ανασήκωσε τό καπέλο του, έκανε μεταβολή καί πήγε νά φύγει, αλλά ό Πατερούλης τόν άρπαξε απ' τήν παρδαλή κάπα πού φορούσε καί του 'πε:

– Άς μήν κάνετε τόν κόπο νά φύγετε πριν κρατήσετε τό λόγο σας, γιατί έμεις κρατήσαμε τόν δικό μας μέ μεγάλη έντιμότητα καί έπιτυχία. Λείπουν είκοσι δουκάτα, καί δέ φεύγετε από δω αν δέν τά δώσετε ή αν δέν ακουμπήσετε κάτι αντίστοιχο.

– Έτσι, λοιπόν, κρατάτε έσείς τό λόγο σας; Αντί νά μαχαιρώσετε τό άφεντικό, μαχαιρώνετε τόν ύπηρέτη;

– Ό κύριος δέν τά μετράει καθόλου καλά τά πράματα, είπε ό Κουτσουροκέφαλος. Έχει ξεχάσει, φαίνεται, τήν παροιμία πού λέει: Όποιος αγαπάει τόν κύριο, αγαπάει καί τό σκύλο.

– Καί τί σχέση έχει μέ τήν υπόθεσή μας αυτή ή παροιμία; άπόρησε ό επισκέπτης.

– Δέν εἶναι τό ἴδιο σά νά λέμε: Ὅποιος μισεῖ τόν κύριο, μισεῖ καί τό σκύλο; Ἐ, λοιπόν, ὁ κύριος εἶναι ὁ ἔμπορας, ἐσεῖς τόν μισεῖτε, ὁ λακές εἶναι ὁ σκύλος, κι ἐγώ χτυπώντας τό σκύλο εἶναι σά νά χτυπᾶω τόν κύριο, ἄρα τό χρέος πληρώθηκε, καί μάλιστα μέ τρόπο ἄψογο. Δέν ἀπομένει παρὰ τό ὑπόλοιπο τῆς πληρωμῆς, πού καλό θά ἦταν νά γίνει χωρίς περιττές τσιριμόνιες.

– Πολύ σωστά, πρόσθεσε ὁ Πατερούλης. Κουτσουροκέφαλε, φίλε μου, ἀπ' τό στόμα μου τά πήρες ὅλ' αὐτά πού εἶπες. Καί σεῖς, εὐγενικέ μου κύριε, γιατί νά λογοφέρνετε μέ τούς ὑπηρέτες καί φίλους σας; Ἀκοῦστε τή συμβουλή μου καί πληρώστε τά δεδουλευμένα, κι ἂν ἐπιθυμεῖτε νά δοθεῖ στό ἀφεντικό μιᾶ ἄλλη μαχαιριά στά μέτρα τοῦ προσώπου του, τότε νά τόν θεωρεῖτε κιόλας μπανταρισμένο.

– Ἄν εἶν' ἔτσι, ἀπάντησε ὁ εὐγενικός κύριος, τότε μέ μεγάλη μου εὐχαρίστηση θά τίς πληρώσω καί τίς δυό στό ἀκέραιο.

– Νά μήν ἀμφιβάλλετε γι' αὐτό, εἶπε ὁ Πατερούλης, ὅπως δέν ἀμφιβάλλετε ὅτι εἴσαστε χριστιανός. Ὁ Κουτσουροκέφαλος θά τόν ζωγραφίσει τόσο ἐπιδέξια, πού θά 'ναι σά νά γεννήθηκε ἔτσι.

– Ἀφοῦ μοῦ δίνετε τέτοια ἐγγύηση καί ὑπόσχεση, ἀπάντησε ὁ εὐγενής, πάρτε αὐτή τήν ἄλυσίδα ἔναντι γιά τά εἴκοσι δουκάτα πού χρωστᾶω καί γιά τά σαράντα πού προσφέρω γιά τό ἐπόμενο μαχαίρωμα. Ἀξίζει χίλια ριάλια, καί ἴσως νά σᾶς μείνει καί ὀλόκληρη γιατί κάτι μοῦ λέει πώς θά χρειαστῶ ἄλλη μιᾶ δεκατετραπλή πολύ σύντομα.

Τότε ἔδγαλε ἀπ' τό λαιμό του μιᾶ ἄλυσίδα μέ πολύ λε-

πτούς κρίκους καί τήν ἔδωσε στόν Πατερούλη, πού ἀμέσως εἶδε ἀπ' τό χρῶμα κι ἀπ' τό βάρος ὅτι δέν εἶχε σχέση μέ ἀλχημείες. Τή δέχτηκε λοιπόν μέ μεγάλη χαρά κι εὐχαρίστηση, γιατί ἦταν ἐξαιρετικά καλοφτιαγμένη. Ὅσο γιά τή δουλειά, αὐτή παρέμεινε στόν Κουτσουροκέφαλο πού ζήτησε προθεσμία μέχρι τό ἴδιο δράδυ. Ὁ εὐγενικός του ἐπισκέπτης ἔφυγε ἱκανοποιημένος, κι ὁ Πατερούλης φώναξε ὅλους ὅσοι εἶχανε λακίσαι τρομοκρατημένοι. Ὅταν κατέβηκαν ξανά, στήθηκε ἀνάμεσά τους, ἔδγαλε ἓνα τεφτέρι πού φύλαγε στήν κουκούλα τῆς κάπας του καί τό ἔδωσε στό Γωνίτσα νά διαβάσει, γιατί ὁ ἴδιος δέν ἤξερε ἀνάγνωση. Ὁ Γωνίτσας τό ἄνοιξε, καί στήν πρώτη σελίδα διάβασε τά ἑξῆς:

*Κατάλογος τῶν μαχαιρωμάτων
πού πρέπει νά γίνουν αὐτή τή δομομάδα*

«Πρῶτο μαχαίρωμα: ἔμπορας στό σταυροδρόμι. Τιμή: πενήντα σκούδα, τά τριάντα προκαταβολή. Κτελεστής ὁ Κουτσουροκέφαλος».

– Δέ νομίζω πώς ἔχει ἄλλο, γιέ μου, εἶπε ὁ Πατερούλης. Προχώρα παρακάτω καί κοίτα ἐκεῖ πού λέει «Κατάλογος ξυλοδαρμῶν».

Γύρισε τή σελίδα ὁ Γωνίτσας καί εἶδε ὅτι στήν ἐπόμενη ἔλεγε: «Κατάλογος ξυλοδαρμῶν». Καί λίγο πιό κάτω:

«Στόν ταβερνιάρη τῆς Πλατείας Τριφυλλιοῦ δώδεκα μπαστουνιές πρώτης ποιότητας, ἓνα σκούδο ἢ μιᾶ. Προκαταβολή ὀχτώ. Προθεσμία ἑξι μέρες. Κτελεστής ὁ Σιδερχέρης».

– Αυτή την παράγραφο μπορείτε νά τή σθήσετε από τώρα, είπε ο Σιδεροχέρης. Ἀπόψε κιόλας ὁ λογαριασμός θά κλείσει.

– Ἄλλο τίποτα λέει, γιέ μου; ρώτησε ὁ Πατερούλης.

– Ναί, ὑπάρχει μία πού λέει: «Στόν καμπούρη ράφτη, γνωστό μέ τ' ὄνομα Χαζοδιόλης, ἔξι μπαστουινιές πρώτης ποιότητας κατά παραγγελία τῆς κυρίας πού ἄφησε τό περιδέραιο. Κτελεστής ὁ Μισερωμένος».

– Μένω ἐκπληκτος, είπε ὁ Πατερούλης, πού εἶναι ἀκόμα ἀνοιχτή αὐτή ἡ περίπτωση. Πρέπει σίγουρα νά ἔναι ἄρρωστος ὁ Μισερωμένος, γιατί πᾶνε δυό μέρες τώρα πού ἔχει περάσει ἡ προθεσμία, κι αὐτός δέν ἔχει κουνήσει τό δαχτυλάκι του γιά τήν ὑπόθεση.

– Τόν εἶδα χτές ἐγώ, είπε ὁ Σιδεροχέρης, καί μοῦ ἔπε ὅτι δέν ἔχει κάνει ἀκόμα τό καθήκον του γιατί ὁ καμπούρης εἶναι ἄρρωστος καί δέ θγαίνει ἔξω.

– Τό πιστεύω, είπε ὁ Πατερούλης, γιατί ὁ Μισερωμένος εἶναι τόσο καλός στή δουλειά του, πού ἂν δέν ὑπῆρχε τόσο σοβαρό ἐμπόδιο θά μπορούσε νά κάνει πολύ πιό σπουδαῖα πράματα ἀπ' αὐτό πού τοῦ εἶχε ἀνατεθεῖ. Ἄλλο τίποτα ἔχει, νεαρέ;

– Ὁχι, κύριε, ἀπάντησε ὁ Γωνίστας.

– Προχώρα λοιπόν παρακάτω, είπε ὁ Πατερούλης, καί κοίτα ἐκεῖ πού λέει «Κατάλογος παρενοχλήσεων».

Προχώρησε παρακάτω ὁ Γωνίστας, καί σέ ἄλλη σελίδα βρῆκε γραμμένο: «Κατάλογος παρενοχλήσεων, πού πάει νά πεῖ: λούσιμο μέ βρομοῦσες, πασάλειμμα μέ βρομέλαιο, ἀνάρτηση νιδέλων* καί κεράτων, δημόσιοι

* Νιδέλων: ἀντί λιδέλων.

ἐξευτελισμοί, ἐκφοβισμοί, ἀναμπουμποῦλες καί ψευτομαχαιρώματα, διὰδοση συκοφαντιῶν, καί ἄλλα».

– Τί λέει παρακάτω; είπε ὁ Πατερούλης.

– Λέει: «πασάλειμμα μέ βρομέλαιο στό σπίτι τοῦ...»

– Δέ χρειάζεται νά πεῖς ποιό σπίτι, τόν ἔκοψε ὁ Πατερούλης. Ἔχω ἀναλάβει προσωπικά τήν ἐκτέλεση αὐτῆς τῆς ἀρλούμπας. Ἡ τιμή εἶναι ὀχτώ σκούδα, κι ἔχουμε πάρει τέσσερα προκαταβολή.

– Ἔτσι ἀκριβῶς γράφει κι ἐδῶ, συνέχισε ὁ Γωνίστας. Καί πιό κάτω λέει: «Κάρφωμα κεράτων».

– Οὔτε δῶ χρειάζεται νά διαβάσεις πού καί σέ ποιό σπίτι. Αὐτές τίς δουλειές πρέπει νά τίς κάνουμε χωρίς νά γίνεται καί πολύς ντόρος. Ἀλλιῶς θά τό ἔχουμε μεγάλο βάρος στή συνείδησή μας. Καί νά σᾶς πῶ, ἐγώ θά προτιμοῦσα νά καρφώσω ἑκατό κέρατα κι ἄλλους τόσους νιδέλλους ἐφόσο πληρώνομαι γι' αὐτό, παρά νά τό πῶ μία μόνο φορά, ἀκόμα καί στή μάνα πού μέ γέννησε.

– Ἐκτελεστής, είπε ὁ Γωνίστας, εἶναι ὁ Μυταρόλας.

– Τέλος πάντων, αὐτή ἡ δουλειά ἔγινε καί πληρώθηκε, είπε ὁ Πατερούλης. Κοίταξε ἂν ἔχει ἄλλη. Γιατί, ἂν δέ μέ γελάει ἡ μνήμη μου, πρέπει νά ὑπάρχει ἐκεῖ ἕνας ἐκφοβισμός τῶν εἴκοσι σκούδων. Ἔχουμε εἰσπράξει τά μισά, κι ἐκτελεστής εἶναι ὅλο τό σινάφι. Προθεσμία ἔχουμε μέχρι τό τέλος τοῦ μηνός, καί πρέπει νά ἐκτελεστοῦνε ὅλα μέ τό νί καί μέ τό σίγμα χωρίς νά λείψει οὔτε κεραία. Θά εἶναι ἀπ' τίς πιό φίνες δουλειές πού ἔχουν γίνει στήν πόλη μας ἐδῶ καί πάρα πολύ καιρό. Δῶσε μου τό βιβλίο, μικρέ. Ξέρω ὅτι δέ γράφει τίποτ' ἄλλο, ὅπως ξέρω καί ὅτι ἔχουνε πέσει ἀναδουλειές. Ὁ καιρός ὅμως κυλάει, καί θά ῥθει ὥρα πού θά πρέπει νά κάνουμε πιό

πολλά απ' όσα επιθυμούμε. Ούτε φύλλο δέν κουνιέται χωρίς τή θέληση του Θεού, πώς λοιπόν θά μπορούσαμε έμεις νά δάλουμε τόν κόσμο νά εκδικηθεί μέ τό ζόρι; Πόσο μάλλον πού ό καθένας, όταν πρόκειται γιά τό συμφέρον του, έπιστρατεύει συνήθως όλο του τό θάρρος και αποφεύγει νά πληρώσει γιά μιά δουλειά πού μπορεί νά ταχτοποιήσει μέ τά ίδια του τά χέρια.

– Πολύ σωστά, είπε τότε ό Λιμοκοντόρος. Κοιτάξτε όμως τώρα, Πατερούλη, τί έχετε νά μās παραγγείλετε και νά μās αναθέσετε, γιατί περνάει ή ώρα κι αρχίζει ή ζέστη νά θεριεύει.

– Αυτό πού πρέπει νά γίνει είναι νά πάει ό καθένας στό πόστο του και νά μείνει εκεί μέχρι τήν Κυριακή πού θά ξανασυναντηθούμε εδώ γιά νά μοιράσουμε όσα θά έχουν πέσει στά χέρια μας, χωρίς ν' άδικήσουμε κανέναν. Στό Γωνίτσα τόν 'Αδιάφθορο και στόν Ψαλιδούλη* δίνω μέχρι τήν Κυριακή τήν περιοχή απ' τό Χρυσό Πύργο μέχρι τή μικρή πύλη του 'Αλκάθαρ** απ' τήν έξω πλευρά του τείχους, όπου μπορούνε ν' άράξουν και ν' αυτοσχεδιάσουνε. Έχω δει πολλούς μέ λιγότερες ικανότητες απ' αυτούς νά θγάζουν κάθε μέρα πάνω από είκοσι ριάλια σέ ψιλά, χώρια τ' άσημένια, μόνο μέ μιά τράπουλα, κι αυτή μέ τέσσερα χαρτιά λιγότερα. Τήν περιοχή θά σās τή δείξει ό Στριμμένος. 'Αν μάλιστα άπλωθείτε μέχρι τόν 'Αγιο Σεβαστιανό ή τόν 'Αι-Γέλιο,*** δέν πει-

* 'Ο Πατερούλης ήδη ξέχασε σέ ποιόν είχε δώσει τήν προσωινία «αδιάφθορος».

** 'Αλκάθαρ: ή 'Αλκαζάρ, όπως έχει επικρατήσει στα ελληνικά.

*** 'Αι-Γέλιο: αντί γιά 'Αγιο Έλιο.

ράζει καθόλου, άν και ό άγραφος νόμος λέει πώς κανείς δέν επιτρέπεται νά μπαίνει στήν περιοχή κάποιου άλλου.

Του φιλήσανε κι οί δυό τό χέρι γιά τή χάρη πού τους έκανε, και ύποσχέθηκαν νά κάνουν τή δουλειά τους σωστά και άφοσιωμένα, μέ τήν πρέπουσα έπιμονή και έπαγρύπνηση.

'Εδγαλε τότε ό Πατερούλης απ' τήν κουκούλα του ένα διπλωμένο χαρτί μέ τόν κατάλογο τών μελών του σιναφιού, και είπε στό Γωνίτσα νά γράψει τ' όνομά του και τό όνομα του Ψαλιδούλη. 'Επειδή μάλιστα δέ βρισκόταν πουθενά μελανοδοχείο, του παράγγειλε νά πάρει τό χαρτί μαζί του και, στό πρώτο φαρμακείο πού θά συναντούσε, νά έγγραφει: «Γωνίτσας και Ψαλιδούλης, μέλη· δόκιμος, ουδείς· Γωνίτσας, αυτοσχεδιασμοί· Ψαλιδούλης, ψιλικά». 'Επίσης τή μέρα, τό μήνα και τό έτος, όχι όμως τους γονείς και τήν καταγωγή. 'Εκείνη τή στιγμή μπήκε ένας απ' τά λαγωνικά και είπε:

– Έρχομαι νά σās αναφέρω ότι μόλις πρό δλίγου στά σκαλιά τής Μητρόπολης έπεσα πάνω στό Λυκόπουλο απ' τή Μάλαγα, πού μου είπε ότι έχει γίνει τόσο τσακάλι στή δουλειά του, πού μέ καθαρή τράπουλα μπορεί νά γδύσει και τόν ίδιο τό Σατανά. Πρόσφατα κάπου τόν τουλούμιάσανε και δέ μπόρεσε νά 'ρθει στό προσκλητήριο νά δώσει τήν όφειλόμενη αναφορά· τήν Κυριακή όμως θά είναι όπωσδήποτε εδώ.

– Πάντα λοιπόν κάτι μου τό 'λεγε, είπε ό Πατερούλης, ότι αυτό τό Λυκόπουλο θά γινότανε μοναδικός στή τέχνη του, γιατί έχει τά καλύτερα και τά πιό καλοφτιαγμένα χέρια πού μπορεί νά επιθυμήσει κανείς στή δουλειά του. Καί είναι γεγονός ότι γιά τόν καλό τεχνίτη τά καλά

ἐργαλεία εἶναι τόσο σημαντικά, ὅσο τό ταλέντο γι' αὐτόν πού ἀκόμα μαθαίνει.

– Ἐπίσης συνάντησα, εἶπε ὁ γέρος, σ' ἓνα χάνι στό δρόμο τῶν θαφείων, τόν Ἑβραῖο ντυμένο παπά νά ἔχει ἐγκατασταθεῖ ἐκεῖ γιατί ἔμαθε ὅτι στό ἴδιο χάνι μένουνε δυό περουνδιανοί. Θά προσπαθήσει νά τοὺς παρασύρει σέ παιχνίδι πού, ἀκόμα κι ἂν εἶναι πολύ ψιλό στήν ἀρχή, εὐκόλο εἶναι νά ἐξελιχθεῖ σέ χοντρό. Λέει κι αὐτός ὅτι τήν Κυριακή θά εἶναι ὅπωςδήποτε παρών στή σύναξη καί θά δώσει λογαριασμό γιά πάρτη του.

– Κι ὁ Ἑβραῖος ἐπίσης, εἶπε ὁ Πατερούλης, εἶναι μεγάλο τσακάλι κι ἔχει ἓναν περίδρομο γνώσεις. Ἔχω μέρες νά τόν δῶ, καί δέν κάνει καθόλου καλά. Μά τήν πίστη μου, ἂν δέ συμμορφωθεῖ, θά τοῦ τσαλακώσω τό καλυμμαύκι. Στό κάτω κάτω, ἀπό ἱεροσύνη εἶναι χειρότερος κι ἀπό τοῦρκο, ἄσε πού τά λατινικά του εἶναι λιγότερα κι ἀπ' τῆς μάνας μου. Ἄλλα νέα ἔχουμε;

– Ὅχι, ἀπ' ὅσο ξέρω, ἀπάντησε ὁ γέρος.

– Καλή ὥρα, λοιπόν, εἶπε ὁ Πατερούλης. Πάρτε αὐτά τά ψιλὰ –καί τοὺς μοίρασε γύρω στά σαράντα ριάλια– καί τήν Κυριακή νά εἶναι ὅλοι ἐδῶ καί νά μή λείπει δεκάρα ἀπ' τά κλεμμένα.

Ὅλοι τόν εὐχαρίστησαν. Ὁ Λιμοκοντόρος μέ τή Φεγγαροπρόσωπη, ἡ Πηδηχτούλα μέ τό Σιδεροχέρη καί ἡ Εἰσπραξία μέ τόν Κουτσουροκέφαλο ἀνταλλάξανε ἀσπασμούς καί συμφωνήσανε νά συναντηθοῦνε μετά τήν κονόμα ἀπό τήν κατ' οἶκον ἐργασία στό σπίτι τῆς Κρασκανάτας, ὅπου εἶπε ἐπίσης ὅτι θά πῆγαινε κι ὁ Πατερούλης γιά νά ἐρευνήσει τό ζήτημα τοῦ καλαθιοῦ μέ τή μπουγάδα. Μετά ἀπό κεῖ θά πῆγαινε νά ἐκτελέσει τή

δουλειά μέ τό βρομέλαιο. Ἀγκάλιασε τό Γωνίτσα καί τόν Ψαλιδούλη, τοὺς ἔδωσε τήν εὐχή του καί τοὺς ξεπροβόδισε ὁρμηνεύοντάς τους νά μήν ἔχουν ποτέ σταθερό κατάλυμα ἢ σπίτι, γιατί αὐτό ἀπαιτοῦσε τό γενικό καλό.

Τοὺς συνόδεψε ὁ Στριμμένος γιά νά τοὺς δείξει τό πόστο τους, καί στό δρόμο τοὺς εἶπε νά μή λείψουνε τήν Κυριακή γιατί, ἀπ' ὅ,τι ἤξερε, ὁ Πατερούλης θά διέτριβε μιά θέση γιά ζητήματα πού ἀφορούσανε τήν τέχνη τους. Μετά ἀπ' αὐτό ἔφυγε, ἀφήνοντας τοὺς δυό φίλους ἀπορημένους μέ ὅσα θαυμαστά εἶχαν ἀντικρίσει.

Ὁ Γωνίτσας, ἂν καί ἦταν ἀκόμα παιδί, εἶχε καθαρό μυαλό κι ἦταν προικισμένος ἀπ' τή φύση μέ πολλά προσόντα. Ἐχοντας μάλιστα συντροφίαν τόν πατέρα του στήν ἐπιχείρηση μέ τίς βοῦλες, κάτεχε ἀρκετά καλά τή σωστή γλώσσα καί τοῦ προκαλοῦσαν μεγάλη θυμηδία ὅλες αὐτές οἱ ἐκφράσεις πού εἶχε ἀκούσει ἀπό τόν Πατερούλη καί τοὺς ἄλλους τοῦ σιναφιοῦ, τῆς εὐλογημένης αὐτῆς ἀδελφότητας, καί περισσότερο ἀπ' ὅλα ὅταν ἀντί νά ποῦνε παρακλήσεις εἶπανε παρεκκλίσεις καί ὅτι πληρώνανε γιά τήν εὐχαρίστηση ἀντί ὅ,τι εἶχανε εὐχαρίστηση· κι ὅταν ἡ Φεγγαροπρόσωπη εἶπε ὅτι ὁ Λιμοκοντόρος ἦτανε μαρινέρος τῆς Ταρπέγιας καί τετράποδο κῆτος ἀντί κτήνος, ὅπως καί χιλιάδες ἄλλες ἐξίσου ἄλλοπρόσαλλες ἀνακρίβειες. Ἰδιαιτέρα τοῦ ἄρεσε ὅταν εἶπε ὅτι οἱ κόποι πού εἶχε κάνει γιά νά βγάλει τά εἰκοσιτέσσερα ριάλια θά μετροῦσανε στόν οὐρανό γιά τήν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν της. Πάνω ἀπ' ὅλα ὅμως, θαύμαζε τή σιγουριά πού εἶχανε καί τήν ἀκλόνητη πεποίθηση ὅτι θά πηγαίνανε στόν παράδεισο, φτάνει νά τηροῦσαν ἀπαρέγκλιτα τά

θησκευτικά τους καθήκοντα, παρόλο που ήτανε δου-
τηγμένοι μέχρι τό λαιμό στίς κλοπές, στους φόνους και
στίς άμαρτίες. Δέ μπορούσε νά μή γελάσει έπίσης μέ τή
γριούλα τήν Κρασοκανάτα, που έπαιρνε στό σπίτι της νά
φυλάξει τήν κλεμμένη μπουγάδα ένώ ταυτόχρονα πήγαι-
νε ν' ανάψει κεράκια στίς εικόνες, πιστεύοντας ότι έτσι
θά πάει στόν παράδεισο παπουτσωμένη και καλοντυμε-
νη. Τό ίδιο τόν παραξένευε ή ύπακοή κι ό σεβασμός που
είχαν όλοι στόν Πατερούλη, άνθρωπο θάρδαρο, άγροϊκο
και άγράμματο. Σκέφτηκε όλα όσα είχε διαβάσει στό τε-
φτέρι, και τίς δραστηριότητες που τούς άπασχολούσαν.
Τέλος συλλογίστηκε πόσο έθελοτυφλούσε ή δικαιοσύνη
αυτής τής τόσο φημισμένης Σεβίλλης, τή στιγμή που σχε-
δόν άνοιχτά ζούσαν σ' αυτήν άνθρωποι σέ τέτοιο θαθμό
διεστραμμένοι και αντίθετοι μέ τήν ίδια τή φύση, και
άποφάσισε σιωπηλά νά προτείνει στό σύντροφό του νά
μήν άνεχτούν για πολύ καιρό αυτή τήν τόσο χαμένη, κα-
κή, άνήσυχη, άστατη κι έκλυτη ζωή. Παρόλ' αυτά, όμως,
σπρωγμένος άπ' τή μικρή του ήλικία και τήν έλάχιστη
πέιρα του, έμεινε σ' αυτή τή ζωή άρκετούς μήνες, και τά
μάτια του είδανε πράγματα πολλά, που ή άπαρίθμησή
τους θά 'παιρνε πολλές σελίδες ακόμα. "Ας μείνει λοιπόν
για κάποια άλλη φορά ή περιγραφή του δίου και τής πο-
λιτείας του Γωνίτσα και του δασκάλου του, του Πατε-
ρούλη, και ή άφήγηση των περιπετειών των άλλων μελών
τής άμαρτωλής εκείνης άκαδημίας, που όλες τους είναι
άξιες τής προσοχής μας γιατί μπορούν νά διδάξουν και
νά παραδειγματίσουν όσους τίς διαβάσουν.